

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un um. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "
Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.
Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA :
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să înapo-
iază.

Ce e „Tribuna” zilelor noastre?

De Octavian Goga.

VI.

Două mentalități : Budapesta—București.

S'a întâmplat la Arad, în ziua memorabilei „sevăzătorii” a scriitorilor. Leșeam dela banchet, unde însufletirea de nespus a publicului ne-a dat o satisfacție atât de splendidă pentru răscăla jignitoare a oamenilor dela ziarul „auroizat”, cari îndemneau lumea să rămâie acasă. La ieșire mi-a prins brațul unul dintre prietenii veniți dela București:

— M'a cam obosit veselia asta, nu vîi să se plimbăm nițel? Mai vedem încălțate furnicații asta ovreiesc...

Ne-am dus. Am luat-o domol înainte pe strada largă, răscolindu-ne impresiile... Amicul meu îmi vorbea cu căldură de entuziasmul meu dela noi, eu îl ascultam potolit și mă gândeam la patimile mărunte, cari ne-au fost răburat în ajun. Deodată, la un colț, unde se deschide o piață largă, vedem o adunare. Tre-o câteva sute de oameni grămădiți în jurul unui monument se agitau și strigau sub tăierea unei păduri de steaguri ungurești. Dela tribună răsuna o voce cutropitoare, care răsrângea tunetele pe toată întinderea vastă a pieții...

Prietenul meu, vădit surprins de priveliștea neobișnuită, mi-a strâns brațul: Știi, că-i interesant? N'am văzut nici odată o adunare un-purească, haida să ne ducem între ei...

Ne-am apropiat tot mai mult, făcându-ne pe printre mobul, care acoperea cu strigăte răgușite tiradele oratorului. Tovarășul meu se sta în dreapta și stînga, deslușind cu interes trăsăturile acestor fisionomii ciudate. Găsindu-ne, răsrâșit, un colț unde eram mai aproape de tribună, ne-am oprit și dînsul se uita cu ochii mari la vorbitorul aprins. Vedeam că nu înțelege nimic, dar se trudește să aleagă rostul acestei vâltoare de patimi, care răpește auditoriul. Am stat așa vre-o zece minute, el cu atenția încordată, eu cu un zîmbet trist pe buze. Când s'a isprăvit cuvîntarea în slava urale ale cismarilor cari fluturau steagurile și chioteau cumplit, eu mi-am tras binișor de lașcă amicul și așa cu încetul ne-am strecurat afară din vârtej. Incurînd, trecînd la o răspîntie, am ajuns într'o ulicioară dosnică și răspîntită...

Mergeam așa înainte, braț la braț, tăcuți și răspîntiți pe gânduri.

Deodată, prietenul meu se oprește locului, răspîntind dumerit din cap: — Ei bine, frate, m'am convins. E atât de largă prăpastia între sufletul nostru și cel unguresc, încât e imposibilă apropierea. Nu se poate. Ce are a face simțirea asta cu răcnetele ei înfiorătoare, des-lăștirile aceste de violență turanică, ce au a face cu blîndețea contemplativă și visătoare a răcnetelor noastre?... Cer și pămînt. Ori și cîntă vreme s'ar scurge, nu poate dura o punte peste prăpastia asta. Sîntem alt aluat și pace. Dacă, eu rar înțelegeam ce spunea domnul dela tribună, dar cumpînind așa melodia frazei pe ritmul ei ciudat, urmărind gesturile, modulărea vocii și toate așa rînd pe rînd, vedeam că de trașnic de departe cade de felul nostru de-a fi. Nu știu cum aș zice, dar par'că în cele mai subtile nuanțări ale muschilor vorbitorului se poate desluși îndrumarea misterioasă a unui spirit străin. Ce înfrățire miraculoasă trebuie să existe între nervura fină a

pielei, între globulețele de sînge și rostul specific al idiomului, ca din înrudirea lor să ne alegem cu fisionomiile atât de marcate ale neamurilor diferite?... Ei zău, nu-i glumă, n'ai băgat tu de seamă, cum s'a statornicit o gamă particulară pentru fiecare popor în expresia feții?... Altfel se încruntă un Francez, altfel un Neamț și altfel un Bulgar. Iaca, bunăoară, sprîncenele ungurești... De ce rîzi?...

M'am uitat adînc în ochii companionului meu analist și i-am strîns mîna cu putere: — Cum să nu rîd, dragă, sînt bizare, sînt cam de ocazie, combinațiile astea...

— Cum bizare? — Nu găsești tu, că e o intimă legătură organică între sufletul specific al unui neam și manifestările lui externe de orice natură?... Cum nu? Dar vezi, mi-se pare că duci prea departe teoria... În sfîrșit n'o cred potrivită pentru regiunile unde se întîlnesc mai multe elemente etnice, unde influența reciprocă naște compromisuri diferite...

— A — nu! — mă întrerupe dînsul. — Du-te în Elveția de pildă, unde bilinquismul e la ordinea zilei. Și-acolo poți alege pînă în cele mai mici amănunte aceste note particulare...

— Știi ce, prietene, — i-am răspuns, — *die Theorie ist grau*; în discuția asta eu am un argument sdrobitor, un argument suveran.

— Ce argument?
— Iaca ce argument... Știi tu, cine era oratorul, acolo la tribună?...

— ? ?
— Stai binișor, nu te speria. Era Ștefan Pop, deputatul nostru, prin urmare... vezi teoria...

Firește, că a rămas cam zăpăcit bietul om, nervos și-a făcut morișcă cu degetele, a strâns buzele, a închis ochii o clipă și, incredîndu-se că i-am spus adevărul, și-a reluat vorba, urmînd mai potolit —: Ei vezi... cum înșală aparențele... Cît pe aci să te supăr. Știi ce simțitorii sunteți voi Ardelenii în dalde astea... Cum nu, cunosoc din ziare pe domnul Pop și n'aș vrea, — doamne ferește, — să audă cum m'am păcălit... Nu l'au interesat, se vede, fleacurile noastre..., dar îl știu un fervent apărător în camera din Budapesta... De sigur... dar, vezi, cum am zice, lăsînd la o parte ori-ce considerații de persoane...

— .. În principiu...

— Da, în principiu... Imi susțin teoria... Dar să n'o mai lungim... Când vii la București? Ne-am mutat acum la terasa Oteteleşanu...

Schimbînd vorba am alunecat repede peste acest delicat intermezzo, la care m'am mai gândit de atunci...

* * *

Imi vine în minte acum părerea înjghebată pe repezeală de acest drumeț, ai cărui ochi deprinși să vadă un mediu adevărat românesc, au fost atât de isbiți de un tablou străin... De sigur, că în fond avea dreptate, când spunea de prăpastia dintre sufletele acestor două neamuri. Era mult adevăr și în teoria ce formulase el în pripă asupra notei specifice, prin care se disting una de alta manifestările

similare ale popoarelor diferite... Doar tocmai din aceste note particulare se alcătuieste zestrea sufletească a unui neam, cultura lui națională, cea mai superioară rațiune de a fi, prin care se deosebește și se completează în acelaș timp simfonia universală a geniului omenesc...

Judecînd sub *acest* raport al *culturii naționale* stările dela noi, trebuie să constatăm fenomene din cele mai întristătoare, cari au un rol hotărîtor chiar și în micile amănunte ale frămîntărilor noastre zilnice. Ce e doar' toată sbuciumarea aceasta a noastră, un mînunchiu de scriitori exilați în atmosfera chinuitoare a unui spirit străin, ce e dacă nu o în-lănțuire de tresăriri pătimașe pentru a păstra neatins patrimoniul unei culturi naționale? În *acest sens* trebuie să fie judecată diferențierea mai nouă și gruparea din jurul acestui ziar, care nu e decît mijlocul de expresie al acestor străduinți. Nu e vorba aici de tendințele vulgare ale unor ambiții deșerte, ci de sbucnirea elementară a unui curent de simțire și de idei, care e o manifestare organică a evoluției noastre și-și găsește rădăcinile în solul sănătos al culturii naționale, românești.

Educația, cu desăvîrșire străină, de care s'au împărtășit în școlile maghiare cărturarii noștri, a dat naștere unei mentalități hibride, care explică în mare parte multele rătăcirii de diferit ordin din viața noastră publică. De ce-am mai zugrăvi aici povestea tristă a unui suflet în pribegia lui dela căsuța țărănească, de unde a pornit, pînă la parchetul lustruit pe care-și plimbă astăzi rostul înstrăinat? Această creștere ungurească cu spoiala ei a făcut din cărturarul nostru în cele mai multe cazuri un rob al obiceiurilor și particularităților specifice sufletului unguresc. Pierzîndu-și în școala străină moștenirea adusă de acasă, neavînd puțința de-a cunoaște nici cele mai însemnate din însușirile înalte ale neamului său, în schimb însă îmbibîndu-se zilnic de duhul cutropitor al unei culturi fără nici o notă de înrudire, — acest desrădăcinat ajunge în mod fatal la o mixtură de precepte intelectuale și morale unică în felul ei. Plecînd la drum cu asemenea merinde, cum poți aștepta să pastreze bietul călător o linie dreaptă? Dacă nu-l înghițe valul, aruncîndu-l la fund, atunci rămîne așa un rătăcitor fără cărmă, a cărui luntre șubredă e purtată la întîmplare după bătaia vînturilor. Urmărește-l în viață și analizează-i toate afirmările dragostii lui de neam. Ai să vezi totdeauna nota silită, impusă a acestor atitudini voite. Nu stai în fața unei romanități organice, care porcede din fibrele ascunse ale sufletului românesc, ci în fața unor silințe cari tradează truda zadarnică a înstrăinatului. Fraza lui, gluma gestul, citatele lui, cîntecele și se vor părea toate că vin de undeva de departe dintr'o lume stranie și necunoscută. El poate să fie un om cinstit, un om cum se cade, un sincer aderent al partidului pe care-l susține cu credință, dar cu bagajul lui de sentimente și de inteligență el are să devie pe toate cărările propagatorului inconștient al culturii ungurești și cu el se plimbă pururea un mic petec de Budapesta, care lasă urme...

Numai când îți dai seama de ravagiile zilnice ale acestui duli străin, când întâlnești oameni, cari își afirmă romanitatea lor cu mijloace unguștii, numai atunci înțelegi adevărata primejdie și grozava nedreptate a apăsării noastre politice.

Ca o reculegere târzie, ca o protestare împotriva acestor stări nesuferite, s'au ivit în sfârșit impulsuri tot mai puternice, cari au început să abată spiritul public al generației mai noi de cărturari din această cale greșită. Cu deosebire decenială din urmă a avut un rol decizător în plămădirea unui spirit nou, mai apropiat de trebuințele noastre sufletești.

— Orice observator al stărilor dela noi trebuie să constate, că cei din urmă zece ani înseamnă o epocă importantă în evoluția noastră culturală. O mulțime de împrejurări au conlucrat în acest timp, ca rostul sufletesc al generației mai nouă să se abată din ogașa învechită a credințelor de demult. Prin răsărirea unor personalități pe tărîmul literar și științific în regat și la noi, tineretul ce și-a făcut educația în aceasta perioadă a primit îndrumări schimbate, din cari și-a croit o mentalitate aparte. Înflorirea literară excepțională a acestui deceniu, ivirea atâtor scriitori pe orizont, înființarea de reviste aici și dincolo, angajarea unor discuții de interes comun, trecerea mai deasă a graniței, toate acestea și multe altele au plămădit sufletul generației ce s'a format în aceste zile de sbucium rodnic și ne-au dat o icoană ale cărei conture mai fine, mai complicate, se deosebesc de imagina tradițională a cărturarului ardelean. S'a dat în vremea asta o revoluție intelectuală din care ne-am ales cu un „spor de pricepere“. Negreșit că fermentarea asta a modificat valori și-a dăruit altare. Pe ruinele diletantismului gol, care furniza odinioară garniseala „Familiei“ din Orade, — s'au ivit talente ce au smuls accente sincere de bucurie și de durere din sufletul neamului. S'au înstăpânit convingeri literare întrupate din acest nou curent de producție schimbată. Ne-am ales cu o limbă mai curată, care cucerește tot mai mult. Astăzi adolescentul din clasa a șaptea dela gimnaziul din Blaj — scrie versuri de o formă impecabilă, ca și liceanul din Ploiești, și zîmbește cu bunăvoință pe urma cutărei rămășițe din nobila trudă alui Tipariu. Pe terenul științific de asemenea s'a introdus mai multă disciplină și severitate, ca în trecut. Cu un cuvânt, generația acestei epoci a fost îndrumată spre orien-

tări culturale superioare și cu deosebire a fost mai apropiată de normele specifice ale unei culturi naționale românești. E foarte firesc, că această schimbare a dat naștere unui spirit critic cu foarte legitime momente de criză.

Tinărul crescut în această școală nouă va avea o frază literară rotunzită, dându-și seama, că idealul național nu poate fi propagat într-o limbă execrabilă și cu lipsuri accentuate de cultură națională. Dânsul va cere orientări de cultură generală conducătorilor săi, va întoarce cu silă căpul în fața tiradelor bunului retorism din bătrâni, așteptând o cumpănire reală a vieții și a împrejurărilor.

Concepția, cum am zice pur sentimentală-platonice a datoriiilor către neam, o va înlocui cu raționamentul rigid, care-și găsește temeiul în cifrele statistice. În pornirile lui va mai sacrifica din capitalul de ipocrizie, acumulată în mod fatal într-o vreme de apăsare politică și socială. În judecățile, cari privesc frământările interne, va fi deci mai răspicat, având în același timp tresăriri mai dârze și mai violente în fața încercărilor dușmane de a i-se desființa patrimoniul sufletesc. *Analizând deci capitalul intelectual al acestei epoci recente, vom desluși exigențe culturale superioare celor din trecut, constatând în același timp și un spirit critic mai pronunțat, ale cărui preocupări se desfășoară cu deosebire în cadrele necesităților tot mai evidente ale unei culturi naționale.*¹⁾

Acest curent susținut și propagat în mod firesc de oamenii, cari prin scrisul lor s'au putut apropia mai mult de sufletul poporului din care fac parte, își găsește de-un timp încoace expresia în coloanele acestui ziar. Se înțelege, că în lupta ce-a desfășurat pentru modificarea unora din valorile curente, prin manifestările sporadice de până acum, a ajuns să se ciocnească de multe ori cu formulele tradiționale, trezind astfel nemulțumiri. În acest chip sânt a se interpreta toate pășirile prin cari s'a solicitat așa zisa „premenire“ despre care s'a vorbit mai des în ziarul „Tribuna“. Protestările unorii nervoase, și violente ale acestui curent nou împotriva stărilor de până acum, îndrumarea spiritului public la noi spre această matcă a culturii naționale. — iată izvoarele din care se hrănește tendința de premenire. Nu e deci nici de cum vorba de-o revoltă de pretoriani împotriva „statului ma-

¹⁾ V. Tribuna nr. 73. — articolul meu „O mărturisire“.

lor“, de-o vâltoare anarhică în contra „sefilor“ de-o pornire iredespectuoasă pentru a necinștă bărbile albe, sau de smulgerea cătorva fotolii în areopagul nostru politic...

Nu. Ci e manifestarea acestui spirit nou sub toate raporturile intelectuale ale vieții noastre. Acest curent, odată înstăpânit în suflete, trebuia să ceară cuvânt și nu poate fi înăbușit prin nici o intoleranță. El trebuie să-și facă cursul, pentru a-și smulge mai târziu biruința. Oamenii cu tact ar trebui să-l aprecieze și, în loc de-a se pune împotriva lui, dând astfel dovadă, că n'au înțelegere pentru trebuințele vremii în care trăiesc, mai bucuros să se silească a prinde cât pot din îndrumările lui binefăcătoare.

Rezumând deci în scurte cuvinte deosebirile oamenilor din generația mai nouă, grupați în jurul acestui ziar, de credințele cari cu puține excepții își găsesc expresia în coloanele „autorizate“, vom vedea că în realitate aici se dă lupta între două curente de idei, pornite din două centre diametral opuse. (Firește, când vorbim de curente nu ne gândim la persoane singuratic, cari împinse de interes s'au atașat taberei unde nu se potrivește prin însăși firea lor). E lupta între cultura națională românească și mentalitatea produsă de școala străină. Își încrucișează deci puterile două lumi străine: București și Budapesta...

Ce credeți, pe partea cui va rămânea biruința? În cazul de față, noi ne mângâiem cu speranța că e pe deplin justificată învingerea celui dintâi...

Regele Bulgariei la Maj. Sa. Din Viena se anunță: Eri, Marți, Maj. Sa a primit în palatul său din Schönbrunn vizita Regelui Ferdinand al Bulgariei.

Regele Bulgariei era îmbrăcat în uniformă de colonel de husari al armatei austro-ungare. Întâlnirea celor doi suverani a fost foarte cordială.

Azi, Regele Ferdinand și principii Boris și Cyril s'au întors la Sofia.

Alegerile parlamentare în Austria. La 13 Iunie n., Marți, vor începe alegerile generale pentru Reichsrathul austriac. Poate niciodată

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA“

Bănuitorii.

— Foiță originală a „Tribunii“ —

De Ioan Agârbiclanu.

A sta veșnic la îndoială asupra simțului de adevăr a sincerității și a cinstei de-apropelului, a pune veșnic la cântar cuvintele ori scrisul cuiva și a nu te lăsa convins de probele cele mai zdrobitoare, iată ce înseamnă a avea un suflet bănuitor.

Insuși instinctul susținerii vieții, însuși lupta pentru trai, și nenumăratele probe zilnice, au făcut bănuitor, într-o măsură oarecare, ori ce suflet omenesc. În noue condiții de viață mai ales, între oameni noi și împrejurări schimbate, ori ce om e mai mult ori mai puțin bănuitor. Neîmbalanzitul stăpân al nostru al tuturor, instinctul conservării, ne poruncește, în astfel de cazuri, să ne păzim. Nici el nu știe să ne spună de ce anume primejdie trebuie să ne păzim. Dar ne face să ne simțim că din ori ce colț se poate ridica un monstru, gata să ne înghită.

Numai după ce timpul trece și ne îngăduie să pricepem firea împrejurărilor noi, să ne coborâm cât de cât în sufletele oamenilor cari ne conjură, după ce ne-i putem socoti prieteni, poruncitorul nostru o lasă mai domol, și noi începem să ne pierdem neîncrederea în deaproapele noastre. Această bănuire, această tentațiune, nu slujește spre lauda neamului omenesc, ori în cât de

mică măsură s'ar arăta. Noi ar trebui să avem încredere deplină în deaproapele noastre, ca și în noi. Numai cât, se înțelege, atunci ar trebui ca toți oamenii să fim cinstiți.

Până când bănuiala se sădește în măsură mică, și din motive pe cari le poți ușor pricepe, e o slăbiciune omenească suportabilă.

Adevărații bănuitori trec însă marginile ori cărei suspiciuni de care am pomenit.

De sigur ați întâlnit cu toții în viață oameni, cari te privesc cu un suris ciontît, c'un suris de jumătate, de câteori le spui ceva. Oamenii, cari se arată totdeauna foarte binevoitori, dar în sufletele cărora părerile ce le au despre alții se cufundă și se ridică, întocmai ca două talere ale unei cumpeni în veșnică neodihnă.

Simțul de conservare e exagerat la omul bănuitor. Are convingerea perpetuă, că nime pe lumea asta nu i-e prietin bun, că toți oamenii-i doresc răul, și că abia așteaptă să-i poată strica. Pentru aceea el în toată viața cearcă să se îngreșească tot mai sigur împotriva dușmanilor, pe care el îi vede în fiecare om. Și în cel ce se apropie de el cu mânie, și în dușmanul fățiș, și în lingușitor, și în cel ce-i suride cu adevărată prietinie.

Bănuitorul va fi vecinic precaut la fiecare cuvânt ce-l spune. Și după ce l'a spus se va gândi și mai mult, de nu-i poate aduce cumva vr'un rău. Bănuitorul într-o societate, într-o conversație niciodată nu poate să simtă bucurie deplină. Totdeauna se va gândi; cutare vorbă n'a fost spusă, cutare gest n'a fost făcut, anume ca să-l

ofenseze pe el? Căci marele bănuitor își teme tot atât de tare cinstea, ca și viața.

După cum i-se pare că nime nu încapă de casa lui, de averea lui, de acțiunile, de salariul lui, tot astfel i-se pare că-i invidiat penfru numele său, pentru însuși persoana sa.

Apărarea cinstei individuale e ceva firesc în fiecare om. Numai cât bănuitorii ridică apărarea aceasta la proporții imposibile. Își cred numele lor, persoana lor, ceva invidiabil, de care nu-i permis să te atingi cât de puțin.

Astfel va fi cu băgare de seamă în societate, în conversație să nu-l ofensezi. Și dacă te-a pus nenorocul la masă cu un mare bănuitor, ești nenorocit. Va trebui mereu să-ți pui frâu limbii, să nu spui gluma cea mai nenorocită la adresa bănuitorului, să nu-i faci, în glumă, cea mai mică observație, căci el, marele apărător al persoanei sale, te dă gata numai decăt. Ori te trezești c'un: »Nu-ți permit« ori cu un »imi pare foarte rău«, ori dacă e mai gelos de persoana sa, te poți trezi din bun senin cu o păreche de palme.

Bănuitorul nu te va crede niciodată pe cuvânt în genere nu crede în sinceritatea nimănui. Chiar când, în momente de slăbiciune, la un pahar de vin spre pildă, se însuflește de cineva, de vorbele lui, i-e destul ca o singură dată să audă dela aceeași persoană un cuvânt pe care-l crede cu două înțelesuri, ca să-și uite toată însuflețirea.

Bănuitorul e totdeauna un om singuratic. Nu-i place societatea și nu e iubit în societate. Liniile feței lui par totdeauna încordate, ca și când sub pellița obrazilor ar ascunde ceva.

Conferența d-lui N. Iorga.

Ardelenii și cultura românească. — Ce ne-a dat Ardealul? — Scriitorii și dascălii ardeleni. — Goga și Agârbiceanu în literatura noastră.

București, 5 Iunie.

mai decurs în Austria o campanie elec-
cu atâția candidați. De altminteri, însă,
câtind câteva mici conflicte, campania a-
— deși agitată — n'a trecut peste mar-
obișnuitelor campanii electorale.

ce privește rezultatul alegerilor, se poate
deea de pe acum că nici unul dintre par-
nu va suferi pierderi mai mari. Cu toate
campania electorală a descoperit semne
câtitoare pentru solidaritatea atât de te-
a partidului creștin-social.

Tricolorul prigonit în Lugoj. Ti-
Achim Cioca se preumbla paci-
ziua de Ispas, având din întâm-
o panglicuță tricolor în butoni-
Sergentul de poliție, Grinyes l-a
servat și l-a somat să lapede ime-
pantlica. Fiindcă Cioca s'a cam
primit, polițistul i-a luat-o cu forța
a făcut arătare contra lui. Regre-
că se introduce și la noi această
până acum neobicinuită.

„Drap.”

scandal în Cameră. Discuția la budge-
instrucție s'a nămolit de-abinele în cer-
confesionaliste. În ședința de azi s'a dat
câtă încăierare între clericali și franc-
din partidul guvernamental. Oratorii
ai ședinței au fost clericalul Huszár
guvernamentalul Várady. Unul a apărut cu
religios în învățământul confesional, cel-
cerut excluderea acestui curent, mai cu
din școlile medii. În firul celor două
s'a întretesut o seamă de urite încă-
personale, cari au degenerat într'un ade-
scandal. Eroul scandalului a fost de data
preiașul renegat dela Orăștie, neblezni-
Pál, care a împroșcat insulte trivi-
deputații creștini.

scandalul Szmrecsánvi la chemat la duel
secundanți așisderea clericali. Astfel
osul ovreu și-a câștigat și el un titlu la
știința alegătorilor săi. Discuțiile, încolo,
necus nimic nou în discuție.

slujbaş superior bănuitoru e rece, scurt
și foarte strict cu subalteranii săi.

poate crede că cineva, din dragă inimă, ar
dece ceva în dar. Când primește vreun
la ca semn al slugărnicii și a fricei.

torul duce o viață agitată și în cele mai
zuri se alege cu boală de inimă sau de

bănuitor e lipsit totdeauna de moralitate.
numai și veți vedea că cel ce are o de-
neîncredere în cinstea și sinceritatea de-
lui, o face aceasta știindu-se pe sine ne-
imoral. Cercetați viața intimă, viața as-
oamenilor acestora și veți afla lipsa ori
al respectului de sine.

ând peste bănuiala firească ce-o poartă fie
față de alții mai ales în noue împreju-
vești veți vedea adevărul legii următoare:
cineva are un mai puternic fond moral,
va crede mai bun și mai cinstit pe dea-
său, și se va purta față de el cu mai
sinceritate. Dimpotrivă, cu cât sufletul cuiva
mai gol, cu atât va bănuia mai tare cinstea
E firească și aceasta: dacă n'ai tu sinceritate
po pricepi poate, dar încă să-ți o închipui
situl.

șel de oameni din cât poți să te ferești.
nu poți învăța dela ei ori cât ai sta cu ei
Că numai ți s'ar da prilejul să vezi, cât
o urâtă slăbiciune omenească. Să nu crezi
că i poți îndrepta cu vorba sau purtarea
bănuitori sunt incorrigibili.

Ședința de astăzi a membrilor Aca-
demiei va rămânea neștearsă în sufle-
tele acelora, cari, cu gândul de a afla
adevărul, au azistat la ea. Va rămâ-
nea neștearsă pentru adevărurile cari
s'au rostit, pentru căldura, cu care ace-
ste adevăruri au fost rostite, pentru con-
vingerea și mândria și demnitatea cu
care a fost apărată literatura națio-
nală, în fața atacurilor venite dela toți
nechemății. Și ardelenii, cari au azistat
în număr mare la această ședință,
au tresărit de mândrie, auzind din
gura celui mai mare Român adevărul
frumos asupra meritelor ardelenilor
pentru cultura și viața noastră națio-
nală.

Cultura românească, a zis d. Iorga, este
una, precum unul este idealul spre care nă-
zuim. Împrejurarea că poporul românesc lo-
cuiește în atâtea țări și este supus atâtor in-
fluente, a făcut ca felul de exprimare al unora
din fiii acestui neam să prezinte oare-cari
forme particulare. Comoara de inspirație este
însă una, precum unul este sufletul nostru. Și
poporul român trebuie să fie mândru că are
o comoară atâta de bogată. Neînsemnatele
variante de forme, pe cari le întâlnim la scri-
torii din diferite provincii, sunt compensate
prin varietatea de inspirație. Istoricul literar e
dator să insiste asupra acestui fapt, care nu
este decât spre binele literaturii noastre.

Pentru cultura românească au muncit fiii tu-
turor provinciilor românești. Și mai cu entu-
ziasm, mai desinteresati au fost ardelenii, cari
au dat României tot ce au avut mai de
seamă.

În timpurile renașterii naționale ne-au dat
pe acei idealisti apostoli, al căror nume n'ar
trebui să se uite, cari învățau pe fiii boerilor
faptele strămoșilor români, cari infiltrau în
sufletele acestora demnitatea, în timp ce ei
erau așa de puțin considerați. În tot cazul
mai puțin considerați decât „pedagogii greci s'au
francezi”.

Ne-au dat apoi pe George Lazăr și alții,
cum au fost Florian Aron și Vasile Maramu-
rășanu, a căror operă este *un apostolat*. Ei
n'au propovăduit după programe, nu s'au
gândit la metode, căci nu la forme se gân-
deau, ci la lumina pe care o răspândeau cu
atâta abnegațiune. George Lazăr n'a avut un
program, nici nu s'a gândit la examene. A
avut însă *un suflet mare românesc*, pe care
și-l'a jertfit bucuros. El nu ne aduce o me-
todă, ci ne aduce sufletul cald al poporului,
din mijlocul căruia pornise. El este întrupa-
rea nizuințelor noastre spre lumină. E aducă-
torul înfiilor iviri de zori. Dela el a moștenit
Eliad părțile bune din felul său de a se ma-
nifesta.

Când, după triumful ideilor lui Lazăr, po-
porul românesc din principate a ajuns să-și
ridice școale secundare, tot ardelenii cu su-
fletul lor cinstit au venit să funcționeze ca
profesori. Au venit cu toată dragostea, cu tot
sufletul lor cald și iubitor de progres. Stră-
lucite exemple avem în profesorii Aron Den-
sușianu și Marcian. Ei au adus năzuințe și
idei noi nu numai ca educatori, ci și ca
oameni de știință. Vor fi avut poate și unele
greșeli în entuziasmul lor. Dar cine poate
pune la îndoială năzuințele lor atâta de cu-
rate? Greșelile lor au fost exagerate de cei
crescuți sub influența streine. Și încă dela în-
ceput vedem manifestându-se din partea celor
cu suflete umbrite de străinisme, un curent
ostil dascălilor ardeleni.

Primul conflict s'a ivit în timpul când Ion
Măiorescu își începuse activitatea în Craiova,
unde el om crescut în moravuri severe, nu
se dutea împăca cu superficialitatea, pe care
o vedea. Greșelile lui, izvorite din mândria
cu origine romană i-au fost luate drept crime.
Și, în scrisorile sale, Măiorescu constată cu
multă durere sentimentul dușmănos pe care-l
nutreau unii dintre Românii din principat față
de ardeleni. „Aici e o mască fără de creeri.
Ungureanul la ei nu e Român”. Astfel de cri-
tice Măiorescu le exprima și în public, ceiace
revoltă pe mulți, între cari pe Eliade, care
cerea isgonirea lui Măiorescu din învăță-
mânt.

Terorizat de asemenea amenințări venite
din partea celor din țară, Măiorescu fu silit
să retracteze criticele.

Fapt este că superficialitatea din țară nu se
potrivea cu caracterul serios, al ardelenilor,
cari pe la 1830 erau stăpâni pe învățământul
de aici. Idealisti cum erau, dascălii ardeleni se
gândesc la „reînvierea Romei românești”. Por-
nesc curente în sensul acesta în frunte cu La-
urian, jertfind ideii romanității tot ce aveau
mai scump și mai sfânt. Mai ales criticele
aduse slăbirei caracterelor stărniră încurind al
doilea curent ostil ardelenilor cu principii ca-
tonice. Între cei cari provoacă acest al doilea
conflict, numărăm și pe Cogălniceanu și Alecu
Ruso, care zicea că vede o primejdie pentru
limbă în ideile propagate de ardeleni. De fapt
adevăratul motiv al supărării lui erau tot cri-
ticele severe ale ardelenilor în contra ravajii-
lor făcute de cultura streină. Ruso combate
cu violență pe acești „reformatori” și numea
pedanți scriind, „Franța are Academie, căci a
știut să se ferească de pedanți”. De fapt, în
contra limbii vorbite de poporul din Ardeal,
pe care-l cunoaște destul de bine, nu avea
nimica.

La atacurile îndreptate în contra lor, Arde-
lenii nu se lasară. Răspunseră cu aceeaș mo-
nedă, numind pe cărturarii din țară o „hordă
ruso-slavonească”, „moștenitori ai popilor
greco-sârbi”.

Proclamarea războiului pe față între cele
două tabere se dă la 1855 în „Steaua Dună-
rei” a lui Cogălniceanu. Aici este atacat cu
violență Laurian, căruia îi ia apărarea Barițiu
dela Brașov. Barițiu atacă cu deosebire pe
Munteni, cari se arată mai dușmănoși Ardele-
nilor. El răspunde acuzațiilor că Ardelenii
au venit în România săraci și săraci s'au în-
tors. Dovadă că nu dorul de bogăție i-a dus
acolo. De altfel să-i trimeată înapoi în Ardeal,
unde e nevoie de ei. „Coconășii scoși din cu-
tie” să știe că în locul „franzelei din Bucu-
rești și Iași, Ardelenii preferă mălaiul și ceapa
lor, pe cari cel puțin nu le mănâncă cu la-
crimi”.

Răspunsul lui Barițiu curmă al doilea con-
flict între Ardeleni și cei din țară.

Dar țara se organiza politicește. Avea ne-
voie de funcționari administrativi, pe cari îi
recrută tot dintre ardelenii crescuți în severi-
tatea școlilor nemțești.

Cel care începu lupta în contra funcționa-
rilor ardeleni, a fost tot Eliade, care porni
campania în presă, numind pe funcționari ar-
deleni „agenți străinătăței”. Spiritul lor de or-
dine — spirit care se vede așa de bine în fe-
lul cum este condusă Academia — nu-i plăcea
lui Eliade și altora. Cel care a luat atunci
apărarea ardelenilor, a fost Gheorghe Sion.

Într'o lume, în care fraza liberală simula
sentimentul liberal, ardelenii reprezentau ca-
racterul solid, adevărata dragoste de neam
și țară. Ca fii de țărani, erau adevărați prie-

teni ai țărânilor și dușmani ai farsorilor. Florian Aron și Ion Maiorescu le spun acestea pe față.

Abia făcuse ultimul ecou al certurilor și cultura ardeleană fu din nou atacată chiar de fiul unui ardelean, de dl Titu Maiorescu, care condamnă formele lor literare de sub influența lui Cipariu. Atacurile de data aceasta nu sânt pătimăse. Dl Maiorescu atacă școala latinistă. În 1867 el publică articolul în contra limbii scrise în Ardeal. Ține însă cont de serviciile politice pe cari ziarele criticate de dânsul le aduc.

În răspunsul dat de Cipariu atacurilor dlui Maiorescu este un adevărat protest al ființei morale a unui popor în contra nedreptății ce i se făcea.

Ardelenii au dat, pe lângă dascăli, o serie de oameni cari au murit pentru întărirea economică a țării. Au dat oameni buni gospodari, negustori sîrguincioși și administratori cinstiți. Ne-au dat și talente literare. Ce frumos ar fi scris un Clein sau Barițiu, dacă n'ar fi avut alte preocupări: Ridicarea unui întreg popor!

Dela Murășanu până la Ion Lăpădatu, literatura din Ardeal nu ne-a dat lucruri mari. Acești doi scriitori făceau literatură fără a avea un public cetitor. Ei doreau de altfel ridicarea poporului lor, prin literatură, și pe când dl Maiorescu critica pe Ardeleni, pe atunci Odobescu călătorea în Ardeal, de unde se întoarse entusiasm de sufletele, pe cari le-a văzut, de idealismul pe care l'a întâlnit la Ardeleni. A găsit aici stânci din cari țesneau isvoare limpezi.

Că literatura ardelenilor nu plăcea, ne-având zorzoane franceze moderne, e cauza influenței streine detestabile. Era firesc să nu placă manifestarea unui suflet sănătos, să nu placă idealismul la o anumită categorie de oameni, cari și azi proslăvesc amorurile neleguite. Curentul sănătos ardelean, curent izvorât din puterea de viață a sufletului românesc și care era reprezentat prin Slavici, îi strîngea de gât pe criticii bucureșteni. Așa e totdeauna. Să te ferească Dumnezeu de revolta elegantei seci și pretențioase.

Pela 1880 apare Coșbuc, care venit în țară cu spiritul lui de sănătate n'a fost lăsat să se desvoalte cum erau inclinările lui, ci a fost încărcat cu lucrări oficiale. Vina este a societății românești, care nu l'a știut prețui.

În timpul din urmă o nouă generație de scriitori avem în Ardeal în frunte cu Goga și Agârbiceanu, doi scriitori, cari fac cinstă literaturii noastre. Ei au o adâncă simpatie față de cei mici, cari prin munca lor răsiată pe cei mari. O adâncă durere pentru suferințele neamului lor. Firește, Znobii nu pot suferi pe plâpânda „Dascăliță” nici pe lăutarul „Laie” nu știu să talmăcească versul de jale al „Oltului”. Da, dar în „Laie” al lui Goga e mai multă artă decât în toate tiradele Znobilor! Căci Goga nu aruncă bulgărul de aur pentru zorzoane false, iubite de Znobi, cari văd în „Laie” ceva trivial.

Dar trivialul în literatură nu constă în numele eroilor, nici în calitatea lor socială, ci în sufletul, în idealul pe care-l au. Un artist adevărat știe să facă din Napoleon un trivial, pe lângă leprosul din Enanfhelie. Au nu tot urmând calea arătată de scriitorii ardeleni au ajuns Rușii la un Dostoievski și Tolstoi?

Aceleași note sincere se văd la Agârbiceanu, la care nu întâlnești nici o artificialitate. Unde e artificiozitate, nu este artă. Arta rezultă din sinceritate și dragoste de adevăr. Agârbiceanu nu caută efecte. El nu se arată în opera sa. Dispare, lăsându-ne în față numai pe eroii lui și dacă, înțelegându-i, plângem, „nu plângem din vina Sfinției Sale!”

S'a zis despre scriitorii ardeleni c'ar fi *poporanisti*. Nu e adevărat. Poporanismul e o formulă streină. Literatura acestora e *poporand*, așa cum e a lui Creangă, care e mai artist decât toți znobii rafinați. Și noi trebuie să ne bucurăm de stăruința ce o depun scriitorii ardeleni de a se inspira din sufletul poporului. Să fim mândri cu ei. Academia, cinstindu-i, ar face prea puțin!...

Un public imens a ascultat cu evlavie aceste adevăruri rostite cu o maiestroasă demnitate, cari au menirea de a spulbera fanfaronadele pesimistului dela Soleni.

Durerea neamului.

— *Ecouri din Sătmar.* —

Sătmar, luna Iunie.

Pornirile dușmănoase și atacurile fără socoteală și lipsite de rezon din partea unor politicieni ai noștri atinși în ambiția lor de „patres patriae”, îndreptate în paroxismul fuduliei lor în contra tuturor românilor de bine cu aruncarea în vileag a tesei lor ce atât de jalnic li cvalifică, tesa că „ori cu Tribuna ori cu partidul național”, și că „nu-i român cine susține Tribuna” și-au produs și pe aici efectele lor dureroase și nespuse de păgubitoare: dîsgustul, amărăciunea și simțul rușinei că crema și cuintesența bărbaților noștri de politică știu și sunt în stare a se dejesi până la rolul de simpli sfadnici și certăreți corturari — în interesul politice naționale și a neamului nenorocit.

Ne doare și pe noi ca pe toți românii de bine că atât de grozav să justifice sentența profetică (înțelegând pentru zilele noastre viforoase) a bardului vremilor eroice „pe voi vă nimiciră a pismei răutate și oarba neunire...”

Să distingem. Altul e comitetul nostru național și altul individul sau indivizii fie și în rolul de membri în acest for de autoritate — dar nu infalibilă — a politice noastre naționale. Pot greși în politică indivizii ca atari, fără să fie greșeala comitetului și poate avea și comitetul greșeli fără să fie ale individului sau ale indivizilor cari sunt membri în comitet.

Relevarea greșelilor și constatarea nemulțumirii publicului sau a unei părți al acestuia, de când constituie crimă și atentat politic contra națiunii?

Iar naționalismul e și el un monopol în această nefericită țară? Și dacă faci o critică bazată, sau pripită poate, dar cu ceea mai desinteresată bunăvoință individului politician — fie chiar și magnific deputat — ori comitetului care este al tău — este tradare, reavoință cu intenții ascunse? Pentru Dumnezeu! Și cine ține cu „Tribuna” sau o susține nu poate fi și eo ipso nu e bun român? Oare mai poate răbda și duce nenorocitul nostru neam atâta durere și rușine?

Minune că mai este loc pe obrazul nostru lovit și scuipat de atâtea veacuri de vrăjmașii noștri seculari, și pentru pumnii fraților.

Suntem noi un popor strivit, despoiat și neîndreptățit? De unde? Suntem — cum cu rușine vedem — îmbruiți, fuduli, rău nărăviți și mai presus de toate desbrăcați de tot simțul pudorei politice. De când și pentru ce? Pentru că avem doar deputați și de când suntem doar în activitate parlamentară?

Dar fie destul odată! Ne am săturat până la scârbă. Ni rușine de unguri și contrarii noștri politici, cari rād cu hohot de noi și de diplomația fenomenală a valoroșilor noștri politicieni și autorități dela Dumnezeu instituite.

Unde suntem și unde vom mai ajunge dacă ziare și broșuri vor continua și mai departe sal-

varea neamului nostru nenorocit de „trădătorului” Octavian Goga și de ale „necicilor” din jurul lui cu „Tribuna” care de ani tot tradează înălțând pe pedestalu naționale când pe George Pop de Băsești, când pe Dr. Lucaiu, când pe Vaida-Voevod, când Mihali ori Maniu, când pe ceilalți „fruntași” noștri.

Sărmanii de noi Români, dar mai sărmani noi Români sătmăreni la cari apa nimicirii ghiare ni-a ajuns la gură și urechi: ce să mai vedem și ce să mai suferim în aceste zile cele mai amare? Lupta pe moarte a fraților cari ajutor și scăpare am așteptat?

Adunați în 31 Maiu st. n. în orașul Sătmar parte a intelectualilor sătmăreni după o discuție și lămurire izvorită din inima României necăjite și rușinate, am trimis dlui Gheorghe Pop de Băsești, ca la președintele partidului național depeșa următoare:

Inteligența adunată azi în conferință întru afacerile despărțământului Sătmar Astrei, Vă roagă să influințați în comitetul nostru național să se curme dîsgustul discuții și personalități ziaristice și deșuri cari atât de dezastruos influințează noastru națională politică. Totul pentru ține. Șuta, Marchiș, Marcus, Mihalea, Iaglan, Anderco, Lucaciu, Dragoș.

Rezultatul? Sperăm că „Treuga De” să atâtea elevare de suflet și nobleță de iubitoru cântăreț al patimilor unui popor marș cu multă întârziere va înmuia și inimile noștri diplomați Vaida, Goldiș, Suci, vici etc.

Onorabilă Redacție! Ce inscripție a purtatul — purtat atunci în vremurile cele când „Tribuna” nu era încă „trădătorul steaua și luceafărul mărit al neamului” era scris pe steagul dus de dl Dr. Vaida-Voevod la frații de peste munți?

O întrebare însă trimitem și dlui Goga iubit al unui neam întreg pe care geniuul românismului sărutându-l în fruntea lui rată, suc de viață dătător i-a turnat în el muindu-și peana să scrie și în poezie de frumos, așa de drept și așa de bine întrebăm: doare-te tare? mai poți suferi și suferi până ce toate se vor săvârși. Va tapetezma bisericii, pământul se va morții vor învia și numai atunci va înviorate, numai după aceea va fi înviorată obște, numai după aceea va cânta „Veni, vidi, vici!” Unul din

Aniversarea morții episcopului Mihail Pavel.

Beiuș, 2

Spiritul episcopului Mihail Pavel, cel miniat și a încoronat, cu multe instituții liceul întemeiat de episcopul Samuil Văcărescu, fi pomenit etern de tinerimea recunoscută, urmează studiile în Beiuș. De aceea se ține aniversarea morții episcopului Mihail Pavel, festivitatea aranjată cu acest prilec, la Beiuș, are înfățișare solemnă, de un caracter bătoresc. Tinerimea fără deosebire de elevii internatului „Pavelian”, elevii Beiuș grăbesc pe întrecute să aducă prinosuri noștință celui ce le-a fost un adevărat episcopul Pavel nu numai că a dat la Beiuș rimei studioase, completând liceul la Beiuș, ci celor săraci și orfani le-a făcut cu se împărțesească din această lumină du-le greul vieții.

Meritele Lui neperitoare au fost tr'un discurs foarte duos, de cătră religioase, dl Ilie Stan, reîmprospătând soade zguduitoare, ce s'au petrecut rea acestui mare mecenat.

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de Székely și Réti fabricanți de Marosvásárhely lipsă la: mobile în Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și plătire în rate lunare fără nici de preț

— Mare asortiment în trusouri pentru La cerere din provincie trimite bogatul catalog

... să urmeze aci programul bogat al fe-

... de deschidere, rostit de Ilie Stan, prof.

... lui Dzeu, de Beethoven, cor mixt.

... de O. Goga, decl. de Gh. Morar,

... VII g.

... Barbieri de Seviglia Rossini, terțet or-

... de Petőfi, declamată de A. Fényes,

... III.

... la vale, de Porumbescu, cor de copii.

... de Kiriack, cor de copii.

... Glück von Edenthal, poezie de Uhland, decl.

... Rozan, cl. VII.

... de Kiriak, cor. mixt.

... Shakespeare, vorbirea lui Antoniu asupra lui

... Caesar, fragment din tragedia »Julius Caesar»,

... G. G. Peter cl. VII.

... pădure, de Karl Weber, cor mixt.

... câteva note a lit. române din veacul al XX-lea

... scrisă și citită de Vasile Ilea elev în cl.

... Intecul urei, de Gastinell, cor bărbătesc.

... deschiderea ședinței.

...amento, quartet de Bouherini, orchestră.

... program a fost executat foarte bine,

... punct storcând aplauze frenetice.

... umările au fost bine, iar corurile perfecte.

...esor, Hubic, conducătorul corurilor merită

...șința noastră pentru prestațiunile frumoase.

Senin.

Știri din Bucovina.

... a unui învățător alui Eminescu. —

... rale. — Un nou jurnal politic sau adio

... tate! — Beizadea Epaminonda. — Se-

... literare și reprezentanțiile »Junimeii“.

... 500 de Români în Cernăuți! — Frica

... r: »Noi ne temem numai de D-zeu

... și de Români!

Cernăuți s'a stâns din viața săptămâna tre-

... mai vârstnic învățător român din Bucov-

... directorul Ioan Litviniuc, în vârstă de 79 de

... re mai bine de jumătate de veac a stat în

... școlii românești dela noi din țară. Litvi-

... fost și învățătorul poetului Eminescu, care

... în anii 1864 elev al liceului din Cernăuți.

... numai lui Eminescu, ci și altor oameni

... noștri, cari au jucat un rol cultural sau

... în Bucovina, el le-a pus cartea în mână,

... du-le cărarea ce duce spre cultură. Și elevii

... ns departe, oameni însemnați și ca poziții

... pe când el modestul dascăl a rămas și

... departe pe catedră în mijlocul micilor săi

... neastâmpărați. Induioșoarea a fost pri-

... când mulți din foștii lui elevi, acum oa-

... mari, i-au încunjurat coșciugul și l-au pe-

... la groapă pe fostul lor dascăl ce i a în-

... buchile.

binarea în sânul partidului național e un

... mplinit. Deputații din dietă, cari sunt și

... ai partidului, candidează unul contra ce-

... cum e cazul dlor deputați Dr. Florea Lupu

... Ispescul-Grecul în cercul Cernăuți—Bo-

... Strojinet. Majoritatea învățătorimeii e pentru

... Lupu, deoarece omul de încredere al învăță-

... deputatul dietal M. Chisanovici, agitează

... aceasta. La Suceava candidează împotriva

... Baron Hurmuzachi unul din cei mai vred-

... români ce-i avem, anume consilierul de Tri-

... Di Iorgu Toma, om cult, vorbitor bun,

... cinstit și colaborator la »Viața Româ-

... », »Neamul Românesc» și »Junimea Lite-

... Pe timpul agitației electorale s'au întâmplat

... Rădăuților lucruri rușinoase: Candidatul

... Ispescul, consilier la tribunal și om bă-

... fost insultat și scuipat în față de unul

... de penții dlui deputat Siminovici. Nenorocirea

... sunt alegerile, căci pe vremea lor toate

... omeștii rup zăgazurile și cutrieră țara,

... du ne în fața lumii străine și a fraților

... din alte țări. Dar mijlocul cel mai eficace

... gă banul corumpător de conștiinți, e rachiul

... gator de vieți omeștii, cu toată opreliștea

... electorale!!

... două partide, democrații și foștii apără-

... icalii. Iși au jurnalele lor, apărute acum

... campaniei electorale. Cei dintâi scot

... Poporului», iar cei din urmă ecitează —

risum teneatis! — »Unirea Națională (!?)«, care

... produce prin apariția ei tocmai contrarul: Des-

... binarea națională, după cum ar fi trebuit să se

... numească noul organ. De acum adio urbanitate

... și bunăcuviință în polemica noastră din jurnale,

... căci țigănia stăpânește între domni și între țărani.

... »Foaia Poporului« însă rămâne — ca o ironie

... — și mai departe organul partidului național...

... desbinat! Cu această ocazie e bine de știut câte

... jurnale politice și reviste am avut în ultimii 11

... ani: cel puțin 30 la număr, din cari azi avem

... vro 10, o dovadă mai mult cât de... statornici

... suntem!

Agitația electorală 'și arată road-le de pe a-

... cuma. Societatea pentru cultivarea muzicii na-

... ționale, Armonia din Cernăuți, pregătise și stu-

... diase încă de mult piesa dlui Iacob Negruzzi

... »Beizadea Epaminonda«, pusă pe note de fostul

... director al Conservatorului din Iași, dl Eduard

... Caudella. Societatea amintită muncește încordat

... pentru studiarea și montarea piesei, îl chiamă

... pe componist să asiste la repetiții și la repre-

... zentații, cheluieste bani din greu, iar diletanții

... joacă cu măiestria unor adevărați artiști înain-

... tea... sălii goale! Publicul românesc face poli-

... tică, n'are vreme să se ocupe cu fleacuri de

... aceste ca muzica națională; aceste-s pentru in-

... călții de Ruteni, cari merg regulat la reprezin-

... tatiile lor naționale Românilor ce reprezentație

... mai bună li trebuie, decât alegerile cu scanda-

... lurile lor gratuite!?

Dintre cele 5 societăți ale studenților români

... din Cernăuți — la un număr de 250 de stu-

... denți! — numai »Junimea« și »Dacia« desvoltă

... o activitate mai intensă în folosul neamului

... adunări mai numeroase.

celelalte lucruri mai așa... Zilele trecute a aranjat

... »Junimea« o frumoasă șezătoare literară la Su-

... ceava în Casa națională a Polonilor, căci Ro-

... mâni suceveni n'au o casă proprie pentru astfel

... de întâlniri, cum n'au nici cei din București, cari

... închiriază sala »Eintract«, a nemților pentru

La șezătoarea »Junimea« în Suceava la 25 Mai

... a. c. a vorbit frumos dl Al. Isăceauu vicepreș.

... al numitei societăți, despre Cuza Vodă, iar corul

... și orchestra societății a cântat cântece naționale.

... Seara s'a dat piesa dlui P. Locusteanu, »Func-

... ționarul dela Domenii« care a fost reprezentată

... de junimeni și la Cernăuți în 3 Iunie a. c.

Noul recensământ din Cernăuți a dat rezultate

... destul de satisfăcătoare pentru noi cari numă-

... răm acum 13,500 de suflete în capitala țării,

... pe când la 1900 eram numai vro 9,5000 la

... număr. va să zică avem de înregistrat în 10 ani

... un spor de 4000 de suflete. Numărul total al

... locuitorilor din Cernăuți este 85,452, dintre cari

... Nemții și Evreii numără 41,355; Rutenii 15,250;

... Polonii 14,894; Români 13,500, iar celelalte na-

... ționalități ceva mai bine de 5000. Cel mai mare

... procent de creștere îl au de astădată Români,

... căci au revindicat, dacă nu pe toți, cel puțin o

... mulțime de conaționali de ai lor trecuți la re-

... cențământul anterior pe lista ruteană. Din re-

... centele date statistice constatăm însă și alt fapt

... îmbucurător, anume că în tot Cernăuțul sunt

... 21,014 de locuitori de confesiune gr. or. la cari

... trebuie să-i numărăm în prima linie pe cei

... 13,500 de Români, așa că Rutenii gr. or. sunt

... numai 6514 în Cernăuți, ceilalți sunt gr. catolici.

... De bună seamă jumătate dintre Rutenii gr. or.

... sunt »Ruși bătrâni« cari țin cu Români, așa că

... numai puțini Ruteni de cei ce atentează la des-

... părțirea bisericeii noastre, se află în Cernăuți.

De va fi recensământul tot așa de satisfăcător

... în întreaga țară, atunci cu siguranță putem spune

... că noi Români suntem poporul cel mai numărös

... din Bucovina, dovadă și numărul cel mare de

... deputați în camera provincială, care atinge cifra

... de 23, respective 24, dacă rectorul Universității

... va fi un Român. Era recâștigării poziției și a

... drepturilor noastre de popor băștinaș se apropie.

Văzând Nemții bucovineni că Români încep

... să se afirme tot mai mult în viața politică a țării,

... încep — ca și Sașii din Ardeal — să lamenteze

... că-i înghițim, li romanizăm pe nesimțite și le

... scoatem limba lor din oficiile comunelor curat

... românești, înlocuind-o cu limba noastră, ca și

... când legile fundamentale de stat sunt făurite nu-

mai pentru dânși, nu și pentru noi, cari în vir-

... tutea acelor legi avem dreptul să ne folosim de

... limba noastră ori unde în țară la noi; deși n'o

... facem. Leaderul Nemților înfricați e prof. univ.

... Kaindl, care în Nr. 6 al revistei »Deutsche Ar-

... beit« din Praga ne denunță opiniei publice că

... suntem romanizatori neîndurați cu alte neamuri!

... Cu acest articol mă voi ocupa altă dată în spe-

... cial, acum însă constar că Nemții bucovineni

... și-au schimbat trufașa lor zicală națională *), și

... nu zic că »se tem numai de Dumnezeu«, ci și

... de Români. Bine ar fi, dacă ar fi așa!

Correspondent.

Sărbarea pomilor și a paserilor în Tălmăcel.

Comuna curat românească Tălmăcel este

... ascunsă într-o vale muntoasă din apropierea

... Turnului-Roșu și se deschide puțin numai

... spre Valea Oltului. Are puțin hotar pentru

... cultura cerealelor, de aceea ocupațiunea de

... frunte a locuitorilor ei este creșterea vitelor,

... mai cu seamă oieritul și negoțul cu lemn.

... Tălmăcelenii sânt români desghetați și harnici,

... cari au biserică cu doi preoți, școală frumoasă

... cu trei învățători, au o însoțire de credit în-

... iloritoare și acum își bat capul cu înființarea

... unei tovărășii pentru valorizarea produselor

... dela vite. Deși regiunea e muntoasă, totuși e

... potrivită și pentru cultivarea pomilor, fiindcă

... o scutesc dealurile împotriva vânturilor ce suflă

... aproape fără întrerupere prin cheia Turnului-

... Roșu. Acest ram economic însă până azi în

... Tălmăcel a rămas aproape necultivat. Abia

... acum zăresc Români noștri de acolo, câtă

... bogăție este ascunsă în roadele pomilor și în-

... cep să-și facă pometuri. Ca să dea avânt și

... mai mare acestei porniri bune, și mai ales ca

... să deștepte interes și dragoste față de acest

... ram economic în viitorii economi, Reuniunea

... română de agricultură din comitatul Sibiului

... la Dumineca Tomii a aranjat pentru școlari o

... sărbătoare economică instructivă. Tuturor șco-

... larilor mai marișori le-a dăruit câte un altoiu,

... pe care aveau să-l sădească ei după instruc-

... țiile date de specialistul Reuniunii, în gropile

... pregătite de mai naite după toate prescrierile

... pomăritului. Solemnitatea, cu care s'a oferit

... școlarilor acest dar, s'a prefăcut într-o ade-

... vărată sărbătoare a pomilor și paserilor, la

... care a participat întreagă comuna în frunte

... cu conducătorii ei, preotul Ioan Roman, înv.

... N. Săcărea și A. Barbu, notarul Ioan Fanea,

... primarul D. Oancea și oaspeții din Sibiu și

... din Boița. Din partea comitetului Reuniunii

... erau de față N. Iosif, R. Simu, Dr. V. Stan și

... V. Tordășianu, iar ca oaspeți: Dna E. Tor-

... dășianu, dna Simu, dșoara E. Dârleanu, prof.

... A. Bratu din Sibiu, I. Druhora și E. Popescu

... din Boița. Reprezentanții Reuniunii au fost

... întâmpinați de o ceată de călăreți și de elevii

... școlii, au fost conduși cu alaiu în comună,

... între urale nesfârșite al copiilor. În comună

... în apropierea școlii, cei sosiți în numele

... culturii economice au fost întâmpinați și sa-

... lutați cordial de primăria comunală și de în-

... treg poporul, care avea iniiașare de praznic.

Intr-o procesiune impunătoare toată lumea

... s'a îndreptat spre curtea școlii, unde s'a ți-

... nut partea teoretică și artistică a festivității

... cu programul următor: 1. Rugăciune, rostită

... de o elevă; Cuvântare de deschidere, rostita

... de preotul I. Roman, în care s'a deslușit șco-

... larilor și mulțimei sătenilor scopul și însem-

... nătatea acestei festivități; 3. Lăudați-l că e

... mare Dumnezeu. cântată de corul școlarilor

... sub conducerea înv. A. Barbu; 4. La punctul

... acesta din program, rezervat Reuniunii, mem-

... brul din comitet Dr. V. Stan, a ținut elevilor

... o cuvântare plină de povețe folositoare cu

... privire la pomi și la paseri. A spus cam ur-

... mătoarele: Am venit la voi, odraslele unui

... popor harnic și cinstit, ca să vă deschidem

... ochii minții și să vă aprindem în inimă dra-

... goste pentru cei mai credincioși și folositori

... tovarăși în munca noastră economică, pentru

... pomi și paseri. Voi vedeți, că Dumnezeu a

... împodobit lumea cu arbori, pomi, tufișuri.

*) împrumutată dela străbunii noștri Traci.

V-ați întrebat pentru ce? Ca să fie mai plină de desfătare, ca să ne facă traiul mai ușor și mai plăcut și ca să dea adăpost păsărilor, acelor făpturi drăgălașe, cari înveselesc pădurile, livezile, grădinile cu cântece măiestre și cari în același timp ne fac și slujbe folositoare. Acolo, unde sunt arbori, tufișuri, pomi, umblă ploi mai dese: sămănăturile, ierburile sunt mai grase, mai frumoase; aerul e mai curat, mai sănătos; verile sunt mai răcoroase și belșugul mai mare. Unde sunt arbori sunt și păraie, vâlcele și rîuri bogate în apă; în ape trăiesc pești, cari sunt un izvor de hrană și de câștig. Pădurile, văile, rîurile atrag norii, cari ne aduc ploile binefăcătoare, iar aburii ce se ridică din ape noaptea se fac rouă răcoritoare. Unde pădurile sunt stârpite, nu umblă ploi la vreme, e secetă, sunt călduri nesuferite, nu-i apă, pășunile ard și pământul nu rodește. (Urmează exemple cunoscute de elevi).

Arborii și pomii împodobesc firea. Priviți, cât sunt de frumoase spinările de dealuri, coastele, râpele, malurile păraielor și a rîului, dacă sunt sădite cu arbori! Și vedeți cum tânjește cât de urite și nefolositoare sunt cele goale! Dar primăvara, când se desmorțește natura! Un mugur, o frunză verde, o floare de cireș ori de măr ne desfătează ochiul lacom de frumuseți după o iarnă lungă și trezesc în noi dor de viață nouă după amorțea iernii. Pomul din ograda dela fereastra casei primăvara este un buchet de flori, ce îmbată cu mirosul lor și atrag albinele, cari zumzând harnice din floare în floare adună miere dulce pe seama noastră și ciară pentru luminile ce ard pe sfânta masă a altarului. Acelaș pom vara ne răcorește cu umbra sa, iar toamna ne poștește să gustăm din poamele-i mustoase.

Arborii și pomii sînt izvor de câștig. Cum ne-am face casele și uneltele fără lemn? Cu ce am face foc să gătim bucate și să ne încălzim iarna. Unde sînt stejari, brazi, paltini, ulmi, nuci, frasinii, plopi, cireși ș. a. înflorește negoțul de lemn și mătăsăritul. Dar folosul ce ni-l aduc pomii cu poamele lor ca hrană și ca marfă de târg. Ce parale frumoase pun la chimir în fiecare an Cîsnădioreni din pometurile lor! Țara cea mai bogată e aceea, unde sînt mai multe pometuri și păduri. Din aceste învățați: în locul unui arbore tăiat să puneți doi, în locul unui pom îmbătrânit cinci! Legea pedepsește pe cei ce despoaie arborii de crengi și de coaje. Voi să-i cruțați, nu de frica legii, ci din dragoste cătră făpturile folositoare ale Domnului.

Noi avem niște pretini buni și harnici, cari ne lucră în cinste. Sînt păsărelele, cari zboară prin tufișuri și grădini. Ele ne înveselesc și ne îmbărbătează la lucru prin cântecele lor. Impedecă sporirea buruienilor stricăcioase, cari ne-ar năpădi sămănăturile, pentru că le mîncă iarna sămănța. Ajută sporirea arborilor de folos. Stărpesc goanțele stricăcioase. Un pițigoiu pustiește într'un an mai multe gujulii, decât trei oameni cari n'ar lucra alceva. (Exemple în cifre despre paguba ce o fac în grădini insectele și despre folosul enorm ce-l aduc păsărelele). Nu stricați cuiburile păsărilor, nu le luați ouăle, nu le omorîți puișorii! Au și ele inimă și simțesc durere, dacă le faceți rău. Faceți din ele pretinii voștri, atrageți-le în jurul caselor voastre, ocrotiți-le și iarna dați-le de mîncare, și ele vă vor plăti înmîit pentru bunătatea voastră!

Cînd mîncăți poame nu aruncați sîmburii! Cereți dela părinți un unghiuleț în grădină și-i sămănați acolo. Invățătorii vă vor arăta cum să-i altoiți, ca să faceți din pădureții răsăriți pomi nobili. Pe aceștia plantați-i în grădini, înaintea caselor, să crească împreună cu voi; se vor legă de viața voastră, de sufletul vostru și vă vor folosi. Acolo vor veni păsărelele, vor cânta frumos desfătându-vă, dar totodată îi vor și curăți de omide, făcându-i roditori. De unde nu sînt pomi și tufișuri, păsărelele pleacă. Iar de unde a plecat paserea,

se înmulțesc viermii și omidele de tot felul, cari rod și nimicesc tot, pentru că omul nu poate lupta cu ele. Vorba cîntecului:

De unde paserea pleacă
Rămâne țara săracă!

5. Românașului îi place, cîntată de corul școlărilor. 6. Să cultivăm pomi! declamată de un elev. 7. Eu mă duc, codrul rămâne, cîntată de corul școlărilor. 8. O cîntare executată de corul adulților condus de inv. N. Săcărea. Ca încheiere secretarul Reuniunii, V. Tordășian, a arătat sîntencelor un album artistic edat de Reuniune, apoi l'a dăruit femeilor din această comună, spre a-și înfrumșeța cu modele din el portul de altfel destul de pitoresc.

După o pauză, în care s'a servit prânzul, s'a început partea practică a sărbătorii. Cei ce au aranjat sărbătoarea în fruntea școlărilor și însoțiți de mare mulțime de popor și de cântecele corului școlărilor, s'au dus în grădina unui membru al Reuniunii din Tălmăcel, unde în amintirea zilei a fost sădit un altoi. Cu prilejul acesta N. Iosif a dat povețe instructive și intuitive despre corecta sădire a pomilor, despre îngrijirea și în general despre viața pomilor. Reîntorși iarăși la școală, s'au împărțit școlărilor mai mărișori altoii de țar și au plecat cu toții „La Hăciugă sub Zăpozile”, ducându-și fiecare școlar darul, iar părinții uneltele trebuincioase. „La Hăciugă” este un teritoriu comunal de mai multe zece de jugăre, acoperit cu tufe de mesteacăn, folosit ca loc de pășune. Primăria comunală a avut buna inspirație să aducă hotărîre, ca pe acest teritoriu puțin folositor să înființeze o adevărată grădină de pomi comună. A hotărît adecă, ca an de an să dăruiască fiecărui elev din școala de repetiție un pomișor, care să fie plantat pe acest teritoriu, și să rămână pe vecie proprietate respectivului elev. S'a pus deci începutul unei pomării uriașe, unde peste 50-60 ani fiecare locuitor al comunei își va avea pomii săi. Aici era destinat locul de plantare și pentru pomii dăruți școlărilor de Reuniunea de agricultură.

Plantarea s'a făcut sub ochii și cu concursul membrilor prezenți ai Reuniunii și a învățătorilor. Îți era mai mare dragul să vezi pe micuții grădinari, cum zoresc în dreapta și în stînga cu hărnicia furnicii, ba să-și așeze pomul în groapă, ba să adune cu îngrijire pământ în jurul rădăcinilor, ba să care apă din părăul din apropiere, să-l ude. Cînd s'au terminat lucrările de plantare, era deja seară. Toți s'au depărtat cu convingerea, că aici s'a pus bază unui lucru bun, din care va răsări un nou-ram de bunăstare pentru comuna Tălmăcel, iar pentru alte sate un îndemn puternic de a face și ele la fel.

De sub Zăpozile.

Conflictul sinodal din România.

București, 24 Maiu v.

Membrii Sinodului s'au întrunit Luni din nou sub președinția I. P. S. S. Mitropolitului Pimen al Moldovei.

Mai iau parte la ședința domnii C. C. Arion ministrul cultelor și instrucțiunii publice și Boroianu Administratorul Cassei Bisericeii.

După deschiderea ședinței Episcopul de Roman cerând cuvîntul, citește două petițiuni, una din partea S. S. prin care protestează de faptul că cei trei arhieri cari au formulat actul de acuzare în contra sa, mai figurează astăzi și în comisiunea de judecată.

A doua petițiune pe care o citește e din partea dlui Chiriacescu profesor la Facultatea de teologie prin care cere ca să fie citat în

fața Sinodului pentru a-i prezenta mai scrișori originale ale Mitropolitului Pimen al Moldovei. În acest timp sosește la sinod I. P. S. S. Mitropolitul Primat care cerând cuvîntul și nîndu-se la vot cererea I. P. S. S. Mitropolitul Primat părăsește sala.

La cuvîntul apoi Episcopul Conon al Hușilor care propune să se aleagă două comisiuni, una care se va prezenta Mitropolitului Primat iar alta Episcopului de Roman să a le cere demisiunile.

Propunerea Episcopului de Huși părăsește este admisă în unanimitate de sinod.

Se procedează la alegerea acestor două comisiuni și sunt aleși: Mitropolitul Pimen al Moldovei, Episcopul Conon al Hușilor și Episcopul die al Rîmniceului care se va prezenta Mitropolitului Primat; iar Episcopul Nifon al Iașilor, arhiepiscopul de Iași și arhiepiscopul Calist Botoșeanu și Sofronie Craioveanul care se vor prezenta Episcopului de Roman.

Conform hotărîrei Sf. Sinod, azi ora 10 m., I. P. S. S. Mitropolitul Pimen al Moldovei, însoțit de PP. SS. LL. Episcopii Aramescu Donici al Hușilor și Ghencu al Rîmniceului Noului Severin, s'au prezentat I. P. S. S. Mitropolitului Primat.

Comisiunea, aducînd la cunoștința Sinodului, hotărîrea Sf. Sinod, l-au rugat ca să restituie liniște în biserică, să dea seama de neze din demnitatea ce o ocupă.

I. P. S. S. Mitropolitul Primat a răspuns că nu înțelege să se vîdeze în acest mod că există în sinul bisericeii. Dacă este vorba de demisiune atunci înseamnă că o catherisire dechizată, iar dacă va demisiona de bună voie, înseamnă că recunoaște acuzațiunile ce i-s'au adus și pe cari le consideră pure calomnii.

Astfel fiind, I. P. S. S. Mitropolitul Primat a declarat categoric că refuză să demisioneze.

Toate insistențele înalților Prelați au fost zadarnice; Mitropolitul Primat a rămas nemișcat în hotărîrea sa.

Jelania unui om de omenie

Ni-se cere publicarea următoarelor:

Astăzi la 31 Mai st. se împlinesc 100 de zile când pe parohul din Iancușii (Janes) adm. parohial din Bucium, Vincentiu B. B. l-au prins la porunca dlui protopretor în Ceica și 4 jandarmi și l-au reținut peșor în Ceica, și dimineața dela casa comunală Ceica l-au dus la d. protopretore, însoțit până l-au băgat în curte și aci pe jandarmi l-au închis într'o șură, und era Măriei Sale. În cancelarie Măria Sa desăru neață dicta sentința bietului preot, căci l-au dus la Caiafa, și de aici trebuia dus în închis sub zăvoare ca pe făcătorii de rău. Ore dimineața erau toate gata; așezate la 3 scrișori, una făcută de protopretorele, notașul subst. Kocsvosky din M. Lazare de pretorele Czeglédy cu jidanul din Valenstien, — »a cu ze le« asupra preotului Iancușii erau grele, ci că ar fi zis în biserică lanc stii cu 2 săptămâni înainte de alegerea credincioșii săi: Iubiților Creștini! Vine de deputat dietal și cercul nostru electoral candidat vicarul Mangra, și Dr. Suciu, care va vota cu Mangra, și nu cu Dr. Suciu bată Dzeu, pe el, pe copiii lui, pe femeile tot ce are el la ușa. Aceasta este »vina« Mitropolitului Biberea, dar mai grea era vina cerut pe Măria Sa Osman-pașa, căci la 20. 1910 a fost hotărît ca Dr. Suciu să-și desfășure programul său în Ceica, adecă într'o biserică unde adunat poporul cu miile, dar Măria Sa a interzis a desfășura programul, și atunci a venit și eșit din Ceica și a

Fiți cu atențiune la firmă!

GYULAY KÁROLY

Atelier de fotografii artistice,
— — de primul rang. — —

TIMIȘOARA, Józsefváros, Hunyady u. 5.

— — (Lângă Casina »Délvédéki.«) — —

Fotografii și portrete, reproducții din grafii vechi și noul în mărime naturală puneri de obiective speciale pentru interese artistice, și lucrări în aquarel și olei artizanalitate. Cece se provoacă la anunțul din capătă 10% rabat. Fiți cu atențiune!

preotul adm Biberea în Bucium, căci aci e locu nja. Aci a fost Dr. Suciuc cu »suița« sa adăpostit dela 10 ore a. m. până la 3 ore unde s'a desfășurat programul plecând mai departe spre Drăgești și aceasta a scos ochii Măriei Sale.

Destul că la 30 Mai a mers preotul în parohia sa Jancești, în afacerile sale parohiale, și aci de nou ar fi agitat poporul, tot cu acele cuvinte din biserică, pentru aceea de teama blăstămului s'au dat cu toții pe partea Drului Suciuc, și era teamă și de cele 4 comune cari sunt pe partea lui. A venit dar în Jancești. Notarul subst. Kocsovsky a mers la jidanul crâșmar Valenstein Mayer, și acesta i-a șoptit „*aci nu e bine*“, toți sunt cu Suciuc, iaca, »ei« ascultă de popa. Apoi s'au pus pe lucru. Chiamă 6 oameni să spună ce a vorbit popa în biserică înainte, și ieri la alegători, înaintea bisericii și înaintea crâșmei. Cu cele spuse de oameni au formulat acuze grele și minciuni, și au cerut să le trimită cătane în sat, că popa a făcut revoluție; stau să se omoare unii pe alții! Primind Măria Sa această știre de loc a trimis pe Czeglédy cu soldați în cocie, cu porunca unde îi vor prinde să-l aducă, și de nu se supune să-l ferece. Mergând Czeglédy la Jancești a mers direct la jidan, și acolo a chemat pe martorii cei 6. Au luat cu ei protocol unde a scris ca mai sus că a blăstămat în biserică pe oameni și înaintea bisericii și a crâșmei.

După aceea l'au prins și la 1 Iunie în ziua alegerii l'au dus la Oradea-mare și acolo pe baza scrisorii pretorului l'au închis sub zăvor și la 5 ore l'a scos judele de instrucție, i-s'au citit toate, iar preotul a spus că nu-i adevăr nimic din cele scrise, dar alegătorii a fost a lui Dr. Suciuc, — dimineața pe când îl duceau către Orade, la Jancești a trimis 12 husari, a luat alegătorii 48 inși și 6 husari înainte, și 6 îndărăt și așa i a adus la urna de alegere, — după ce la 1 Iunie fu ascultat preotul și lasă pe picior liber, apoi de aci înainte judecăți peste judecăți, pe la tribunal, — așa la 22 Mai 1911 a fost pertractarea finală fiind de față martorii toți, atât de Czeglédy, not. subst. Racsovsky și jidanul Valenstein, unde s'au ascultat 4 martori și pe făcătorii scrisorilor minciinoase, cari s'au dovedit toate „*minciuni*“, „*șarlatanii*“. Apoi not. subst. s'au căpătat plata dela On. Tribunal, precum și Czeglédy. Văzând toate astea jupânul Izig se scula dela un timp: Dl procuror regesc nu mai pot suferi minciunile acestor 3 domni, căci văd că preotul e nevinovut pe nedrept au fost țărîți și închis și îmi retrag acuza, și rog a sista pertractarea. *Așa s'a și făcut și porohul lancesilor e mântuit*, avocatul a fost dl Dr. Aurel Lazar carele în toate rândurile s'a prezentat și l'a apărat, fără nici o remunerare, onorari neprimind nici un ban.

După ce s'a sistat procesul, apoi preotul a mers la d. Dr. Lazar și a înprocesuat pe toți 3 domni Czeglédy, Kocsovsky, și jidanul Valenstein pentru calomnie etc., pe când tatăl era sub zăvoare în Orade, fiul său Gheorghe Biberea, preot în comitatul Timiș, zăcea mort în Vârșet, străpuns de baionete e jandarmilor, pentru că se ală, murase candidatul național Caius Brediceanu, ca orice Român de omenie. *Coresp.*

INFORMAȚII.

A R A D, 7 Iunie n. 1911.

«Românul» și... idroterapia.

Presă românească din Unguria face progrese uriașe. Organul autorizat și-a cumpărat și el casă în Arad, o casă mare și frumoasă, mai mare și mai frumoasă decât casa „Tribunii“. Acesta e fapt împlinit, anunțat de organul autorizat.

Se mai zice încă că și-a cumpărat și tipografie, tipografia lui nenea Birăuțiu din Budapesta, care se va muta cu toate ale lui în casa nouă din Arad.

Ne bucurăm că organul autorizat al partidului nostru, în vremea scurtă de când există, s'a consolidat în așa măsură încât și-a cumpărat și casă și tipografie.

Să ni-se îngăduie, însă, să facem o mică observare învinovată... Să nu crează cititorii noștri că vrem să creștem șefii noștri a căta oară cumpără acum tipografia lui nenea Birăuțiu, — deși întrebarea aceasta se ține prea la loc.

Nu. Vrem să arătăm numai cât de ironică poate fi soarta.

Tipografia și redacția organului autorizat vor fi instalate, în noua casă, alături de stabilimentul de idroterapie al lui Posch...

Pornirile pătimase și isterice din vremile din urmă ale organului autorizat par'că nici n'ar fi îngăduit o altă vecinătate, decât acest stabiliment de cură cu apă rece... X.

— **Armele „Românului“.** Dela Dl Sever Bocu primim din București următoarea telegramă:

„*Resping cu indignare desnădăjduitele rânduri calomnioase ale „Românului“ și voi face ziarul autorizat responsabil în fața instanțelor judecătorești pentru odiosul atentat la cinstea mea personală.* — Sever Bocu“.

— **Dela Academia română.** Academia română va ține ședință publică-solemnă Miercuri 25 Mai, la orele 2 jum., sub prezidenția Maiestății Sale Regelui.

D. M. Sutzcu va ceti discursul dsale de recepțiune despre Numismatica română.

D. D. Sturdza va ceti Răspunsul la discursul dlui Sutzcu.

Până acuma Academia a hotărât distribuția următoarelor premii.

Din premiul Adamaclii de 5 mii de lei, divizibil, s'a acordat câte o mie de lei lucrărilor de mai jos.

Babeș (A) și P. Oceanu, Capra și Vaca săracului București 1910.

Burileanu, (Căpitanul St. N.), Teoria generală a calcului probabilităților și aplicațiunile ei la studiul și practica tragerilor de infanterie și de artilerie București 1910.

Leon. (Prof. Dr. N.). Studii asupra Culicidelor din România. București 1910.

Mazăre (Nicolae). Harta etnografică a Transilvaniei. Iași 1909.

Mazăre N. Supliment la harta etnografică a Transilvaniei. Iași 1900.

Petrescu (Dr. G. Z.). Studiu asupra cauzelor lățirii și stărei actuale a sifilisului în România. Sifilisul la țară. București. 1910.

Premiul Lazar de 5 mii de lei s'a acordat lucrării „Animalele Domestice din România“ lucrare în manuscris, a dlui N. Filip și Gh. Manolescu.

Premiul Anastase Fătu de 3.000 lei a fost dat domnului Dr. Gheorghe Munteanu Murgoci pentru „Harta geologică a județului Mehedinți.“

— **Primejdia holerei.** Abia începută primăvara și temuta boală a holerei se anunță din toate părțile. Cu deosebire s'a descărcat asupra țărilor din apusul Europei. În Berlin e în plină furie, Veneția e contaminată pe de-întregul și oamenii mai cu dare de mână își caută refugiul în alte părți încă neatinse de boală. În Graz băntuie de asemenea de vr'o două săptămâni și cele din urmă știri cari ne sosesc referitor la ravagiile ce le face holera, se mărginesc să înregistreze faptul că încurând se va declara orice primejdie înlăturată, fără să dea însă indicii mai amănunțite. Se vede că primejdia e aproape de hotarale țării și autoritățile i-au cele mai viguroase măsuri preventive. Alaltăieri a sosit în portul Triest un vapor cu călători, care avea pe bord un bolnav de holera. Nenorocitul a murit în restimp de o oră și făcându-i-se analiza fecaliilor s'a adevărit că de fapt a fost contaminat. Vaporul din vorbă mai are douăzeci și opt de bolnavi, dintre cari douăzeci și șase zac de boli contagioase. Pe drum vaporul a avut și patru cazuri mortale.

Din toate aceste se poate deduce că holera importată de acest vapor, nu va întârzia să izbucnească și în Ungaria.

— **Examenul la școala română din Cluj.** Examenul final la școala elementară gr.-cat. rom. din Cluj (cetate) se va ține la 12 Iunie n. a. c. (a doua zi de Rusalii) în ordinea următoare:

I. La orele 11 după sf. liturgie, examenul școlii de fetițe, condus de dna învățătoare Gizela Vilt n. Turcu.

II. La orele 3 d. a. examenul școlii de băieți, condus de dl învățător Andreiu Pora.

III. La orele 5 după examen, urmează *producțiunea școlărilor* (sub conducerea învățătorilor).

Intrarea la examen și producțiune e liberă. Oferte benevole pentru premiarea elevilor se primesc cu mulțămită și se vor cvita în publicitate.

Cluj, la 3 Iunie n. 1911. — *Direcțiunea.*

— **Faptă și răsplată.** În satul Jaca din Bihor sătenii au aranjat a doua zi de Rusaliiile ungurești o petrecere cu joc. La joc a venit și un jandarm nearmat, și s'a pus pe chef, tulburând pe ceialalți oameni. Satul întreg îl cunoștea de om cărcotaș și puțină vreme în urmă bătuse pe un flăcău, fără nici o vină, încât îl lăsase stălcit. Flăcăul era și el de față și folosindu-se de prilej, l'a tras binișor la o parte, să-l întrebe de sănătate și poate să-i ceară socoteală de nedreptatea ce-i făcuse. Jandarmul însă nici una nici două, a sărit la el să-l bată. Acum însă i-s'a încurcat, căci norodul din bătaura crâșmii a sărit în ajutorul flăcăului și voinicosul jandarm a fost călcat în picioare, până s'a ales una cu pământul. Când au văzut că-i mort de-a binele, făptuitorii s'au dus și s'au anunțat autorităților.

— **Jubileul unui tipograf român.** Conducătorul tehnic al tipografiei archidiecezane din Sibiu, dl *Gheorghe Poponea*, împlinind la 1 Iunie 25 ani de când s'a dedicat carierei tipografice, personalul tipografiei din acest prilej l'a felicitat oferindu-i un inel de aur cu inscripția: „Souvenir, 1886—1911“. În legătură cu această serbare, întreg personalul tipografiei noastre a aranjat în aceea zi un maial în pădure, unde în vorbiri ocazionale s'au scos la iveală îndeosebi meritele jubilanului câștigate pe terenul artei tipografice. „*Telegraful Român*“.

— **La fondul casei împreunate cu hala de vânzare a „Societății meseriașilor români“** din Blaj au intrat următoarele contribuiri: Dr. Simeon Chețianu, adv. Agnita 30 cor., Gheodeon Bratu, N. D. Moroiano, G. S. București câte 20 lei, Apostolescu C. 16 lei., C. Orescu, G. Calomfirescu, C. Nicolau, G. H. Theodorachy, Al. D. Florescu, L. Rusu, Ioan C. Nicolaescu, Trifu Nicolau, București — câte 10 lei., Ștefan Pop prof., I. Motiul, Reșnovanu Babeș, Gheorghe C. Deșiiu, G. D. Berlescu, V. Oniga, N. Ivan, București câte 5 lei; N. Jatropol, 4 lei; Dr. Octavian Domide, canonic Gherla 4 cor.; Dr. Dr. Ioan Bălan, preot gr.-cat. București, Vasile Morariu, învățător Luduș câte 2 cor. V. C. I. Nicolaescu, N. N. București câte 1 leu, Dr. Ioan Băltar, cand de avocat, Iosif Bărluțiu, primar Valea-Geoagiului, Ioan Muntean, preot Velf, Laurean Moldovan, învățător Basna, Victor Pop, preot Silvașul român, N. Bohățel, inginer Ciud câte 1 coroană.

— **Congresul corpului didactic primar al României.** În zilele de 27, 28 și 29 Iunie v. se va ține în Craiova congresul didactic primar urban și rural din România.

Se vor discuta următoarele chestiuni: Inițiințarea școllelor de îndreptare pentru copii cu deprinderi rele, și inițiințarea școllelor complementare.

Mijloacele pentru perfecționarea membrilor corpului didactic primar urban.

Imbunătățirea stărei materiale a corpului didactic primar urban, prin mărirea salariului și înființarea gradației a cincea.

După terminarea congresului se va face o excursiune pe Valea Jiului și în munții Gorgului.

— **Pentru noua biserică din Cluj**, ce este a se edifica în acest puternic centru al Ardealului, au mai binevoit a dăruia în timpul din urmă acești binesimțitori creștini:

Vasile Chiorean din Aitor 10 cor., Ioan Melian, preot în Bont, a colectat dela credincioșii sei 1262 cor., Alexandru Leaș din Ceannul mare, a trimis prin prin protopopul Cojocnei, Ioan Hățieganu 2 cor., Vasile Lăpușan din Gilău 10 cor., I. Gyurkó, măgăziner la tren, Cluj 5 cor., Colonelu George Horváth, Cluj 20 cor., Iacob Popa, secretar metropolitan, Blaj, întru pomenirea fratelui seu † Simion Popa din Teiuș 10 cor., Dr. Iustin A. Juga, cand. de avocat în Brașov, în loc de bilete despre findanțarea sa cu dsoara Miți Lupan din Brașov 20 cor. Laolaltă 89 cor. 62 fil.

Primească toți binevoitorii noștri, cari ajută astfel cu obolul lor la ridicarea cât mai curând a unei monumentale biserici române în Cluj, cele mai adânc simțite mulțumite și Dumineca să le răsplătească din prisosința harurilor cerești. — În numele curatoratului bisericii gr. cat. rom. din Cluj.

Dr. Elie Dăianu, paroh-protopop, președinte.

— **Mari tulburări în Franța.** Vierii din Franța cari erau gata să producă o încurcătură politică în primăvară, au început de nou agitația și de sărbătorile Rusaliilor în Bar sur Aube și Barville au arborat în mai multe părți drapelul roșu, deasemenea și pe coperișul prefecturei și în turnul bisericii. Pe urmă au descărcat o ploaie de pietre asupra oficiilor publice. Pentru a localiza tulburările cari puteau lua proporții, a fost comandat la fața locului un escadron de călărași și o companie de infanterie cari s'au luat la harță cu manifestanții. Din amândouă părțile a rămas pe teren un număr însemnat de răniți.

— **Dr. Ștefan Tămășdan**, medic-dantist în Arad, s'a întors din călătoria sa de studii în străinătate și și-a reluat practica.

— **Convocare.** Despărțământul protopopesc Chișineu al reuniunii învățătorilor români ort. din protopiatele arădane I—VII își va ținea adunarea de primăvară Luni în 6/19 Iunie a. c. la școala conmembrului *Ioan Caba* din Chișineu, la care sânt invitați a participa toți membrii și sprijinatorii școlii.

Programa: 1. La orele 7 a. m. Chemarea duhului sfânt. Ascultarea examenului. 3. Deschiderea ședinței. 4. Reflexiuni asupra examenului. 5. Citirea rapoartelor. 6. Incasarea taxelor. 7. Cum s'ar putea înființa liga de temperanță între școlari, în ce privește alcoolul și ce rezultate se pot spera dela o asemenea întreprindere a noastră disertație de Ioan Belle. 8. Propuneri și interpelări. 9. Fixarea viitoarei conferințe. 10. Închirerea.

Nădab, 22 Mai 4 Iunie 1911. *Dimitrie Boariu*, președinte. *Traian Tabic*, secretar.

— **Insănătoșarea ministrului Monis.** Ministrul președinte al Franței merge repede spre însănătoșare, și se simte atât de bine încât medicii i-au dat voie să iee parte la consiliul de miniștri ce va avea loc astăzi. Ministrul va fi introdus în sala de ședințe pe un scaun automat din cauză că medicul nu-i permite deplina libertate a mișcărilor. Monis a primit ieri, în locuința sa, vizita președintelui republicii și a lui Loubet, președintele de mai nainte.

— **O manifestație sângeroasă.** Aderenți votului feminin au aranjat Luni trecută o manifestație pe străzile Mexicului. Manifestanții însă au depășit cadrele permise de lege și autoritățile au fost necesitate să intervină pentru reglementarea lor. În urma încăierării care a urmat, nouă înși dintre manifestații au fost împușcați.

— **Deraierea unui tren de marfă.** Din Constantinopol se anunță: Un tren de marfă al drumului de fier din Anatolia trecând un pod între Vesirlian și Biledșik și podul fiind stricat din cauza inundațiilor fluviului Karason, a deraiat.

Locomotiva și câteva vagoane au căzut în fluviu. Mecanicul și iochistul au fost uciși. Sunt și trei persoane rănite.

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de igienă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I în fața palatului administrativ (comitatului)

Mișcare culturală și socială.

— Petreceri, concerte. —

12 Iunie n.

Miercuria: producție teatrală în sala hotelului „Trei Arabi”. Se va juca „Nepotul răsfățat” de Kotzebne. Joc. Inceputul la orele 7 și jum. seara,

Ecica: serbare jubilară cu prilejul aniversării a 25 de ani de existență a corului vocal bisericesc.

Teatru și concert urmat de joc în ospătăria locală. Se va juca „Cinel-Cinel de V. Alexandri și „Vlăduțul mamei”. Inceputul serbărilor la orele 4 d a.

ECONOMIE.

Prolongirea privilegiului Băncii Austro-Ungare. Precum se anunță cele două guverne, ungar și austriac, au căzut de acord asupra prolongirii privilegiului băncii de emisiune până la 15 Noemvrie a. c.

Locomotive noi. La căile ferate prusiene se fac încercări c'o locomotivă nouă. În loc să meargă para prin țevi și să încălzească apa din căldare, apa e în țevi ce se deschid una în alta și para încălzește aceste țevi pe din afară. Deci în loc de căldare cu apă sunt țevi așezate în pară. Încercările făcute cu acest sistem la mașinile de aburi așezate în zidărie au ieșit bine; de aceea le cercă la locomotive.

Se spune că dau 10 la sută economie de carbuni.

«**Andreiana**», institut de credit și economii, societate pe acți este firma unei noue bănci românești, înființată fără nici o trebuință reală, în comuna Rășinari, în imediata vecinătate a Sibiului. Capitalul social este de K 30,000, împărțit în 300 acțiuni à K 100 și direcțiunea se compune din domnii: Maniu Lungu, paroh; Dr. Ioan Bucur, medic; Irimie Dancaș, comerciant; Iacob Ciuceanu, primar comunal; Bucur Lungu, Iacob Isdrailă și Bucur Vidrighin, proprietari; Emil Cioran, paroh și Coman N. Droc, comerciant.

BIBLIOGRAFII.

La Librăria „Tribunei” se află de vânzare **Dr. Onisioar Ghibu**, *Cercetări privitoare la situația învățământului nostru primar și educația populară à Cor. 1 plus 5 fil. porto.*

DICTIONARUL

numirilor de localități cu populațiune română din Ungaria, compus din încredințara Asociațiunei pentru literatura română și cultura

poporului român de S. Moldovan și Nicolau Togan. Prețul 5 Cor. plus 20 fil. porto. Se poate procura la Librăria Tribunei, Arad.

La Librăria Tribunei din Arad, se pot căpăta

propise (corecte)

de examen.

100 bucăți Cor. 1.20 + 20 fil. porto postal.

Tot aici se pot comanda și cărți pentru premii școlare cu rabat cuvenit.

La Librăria Tribunei se află de vânzare:

Cărți postale reprezentând pe poetul Octavian Goga cu aviatorul Aurel Vlaicu, bucata 16 fil. plus 10 fil. porto. 50 buc. 7 cor. plus 55 fil. recomandat 100 buc. 12 cor. plus 55 fil. porto.

Călușerii ilustrate reprezentând călușerii de balul din Arad 1911, buc. 14 fil., 50 buc. Cor. 6 100 buc. Cor. 10 plus porto postal.

Cereți seria de 12 bucăți a *ilustratelor noi dela balul costumat* din Arad 1911, dela Librăria Tribunei, Arad. Bucata costă 24 fil. plus 10 fil. porto. O serie de 12 buc. Cor. 2.50 plus 20 fil. porto, recomandat 45 fil., 50 bucăți Cor. 9—55 fil. rec. 100 bucăți Cor. 16 plus 65 fil. rec.

Aceste ilustrate se vind în folosul Reuniunii Femeilor Române din Arad.

Ilustrate românești. Librăria „Tribuna” a editat o serie de ilustrate frumoase reprezentând porturile dela balul costumat din Arad.

Bucata costă 24 fileri; Seria de 12 ilustrate 2 coroane 50 fileri; 50 bucăți 9 coroane; 100 bucăți 16 coroane.

O frumoasă ilustrată e și cartă postală reprezentând pe dl. Octavian Goga alături de primul nostru aviator dl. Aurel Vlaicu. Bucata 16 fileri; 50 bucăți 7 coroane; 100 bucăți 12 coroane.

»Călușerii«, bucata 14 fileri; 50 bucăți 6 coroane; 100 bucăți 10 coroane.

La „Librăria Tribunei” se află de vânzare:

N. Iorga: Mihai Viteazul (Schită de poem dramatic). Teatru à 1 cor + 5 fil. porto.

E. Suci: Nunta Țiganului. Comedie originală tr'un act, scrisă în versuri à 60 fil. + 5 fil. porto.

E. Suci: Au plecat la târg de vite. Dialog à 5 fil. + 5 fil. porto.

E. Suci: Țiganul cătană. Comedie originală tr'un act à 30 fil. + 5 fil. porto.

La „Librăria Tribunei” se află de vânzare: Biblioteca „Lumina” à 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 1. Em. Gârleanu: **Trei Vedenii.**

Nr. 2. H. de Balzac: **Cățul.**

Nr. 3. I. Agârbiceanu: **Prăpastia.**

Nr. 4. Paul Heyse: **Prisonierii.**

Nr. 5. N. Beldiceanu: **Un singuratic.**

Nr. 6. Alfred de Musset: **Mimi Pinson.**

Nr. 7. Carmen Sylva: **Printul Codrului.**

Nr. 8—9. Er. Renan: **Viața lui Isus.**

Nr. 10. Victor Eftimiu: **Fără suflet.**

Nr. 11. Benjamin Constant: **Adolf.**

Nr. 12. C. Micszath: **Cavalerii.**

Nr. 13. D. Anghel: **Povestea celor năcăjiți.**

Emilie Tailler: succesul în viață, à 30 fil. + porto.

I. Ciocârlan: Inimă de mamă, à 30 fil. + 5 fil. porto.

Al. Dumas-Tatăl: Maistrul Adam Calabrezul, à 5 fil. + 5 fil. porto.

Ion Cocârlă-Leandru: **Jalea Satelor.** Prețul 2 cor. + 10 fil. porto.

A. Cotruș: Poezii à 1 cor. + 10 fil. porto.

Ion Cocârlă-Leandru: **Jalea Satelor** (poezii cor. + 20 fil. porto.

Tablourile lui Grigorescu în Arad.

La Librăria Tribunei se află de vânzare 20 de reproduceri după tablourile celui mare pictor român Grigorescu.

Fiecare tablou costă cor. 2.50 + porto poştal. Mărimea e (cu carton cu tot) 30 cm. lăţime şi 40 cm. lungime:

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

„Tribuna” institut tipografic, Nichin şi 1910.

BEISZ

MIKSA

fabrică de

MOBILE

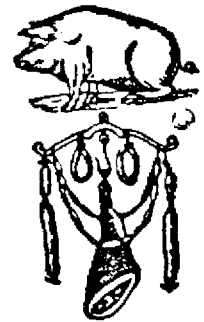
Oradea-mare-Nagyvárad

Calea Rákoczi-ut No 14.

(Lângă Apolo).

C. Roth

fabrică de salamă şi cârnăţării
Sibiu—Nagyszeben, Reisperg. 8.

Recomandă:

Slănină albă afumată
à klgr. fl. —85

Salamă foarte fină
à klgr. fl. 1-90

La cumpărare de 50
klgr., à klgr. fl. 1-80

Serviciu prompt.

Leon Tolstol.

31

RĂSBOIU ŞI PAGE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

XXIII.

Pierre cunoştea bine această odaie mare, împărţită de coloane ce susţineau tavanul şi îmbrăcată cu stoffe persane. În dosul coloanelor se deosebea un pat mare, de lemn de acaju, foarte înalt, garnisit cu perdelele şi în partea cealaltă o scobitură în zid, acoperită cu tsielă ce conţinea sfintele icoane, luminate ca la biserică în timpul serviciului divin. Într'un fotoliu larg, a la Voltaire, în faţa lor, sta culcat contele Bezukhow, cu figura sa mare şi majestoasă, învălit până la briu într'o plapomă de mătase şi răzimat pe perne albe ca zăpada. Părul lui lung şi sur, ca o coamă de leu şi sbârciturile foarte pronunţate, făceau să reiasă şi mai bine nobilul şi frumosul său chip, galben ca ceara. Cele două mâni ale sale, puternice şi mari, zăceau nemiscate pe plapomă. Intre arătător şi degetul cel gros al mâinei drepte era înfiptă o lumânărie de ceară pe care o ţinea un servitor bătrîn, plecat deasupra fotoliului. Preotii şi diaconii, cu pletele atârinate pe umeri şi în hainele lor sacerdotale, oficiau în jurul său cu o încetineală solemnă, fiind şi ei cu faţile aprinse în mâni. Pe al doilea plan, cele două nepoate mai tinere, cu batistele la ochi, stăteau în dosul chipului nemiscat al Catişei, sora lor cea mare, care ţinea ochii

AVIS!

»Patria« cassă de economii societate pe acţii în Blaj are lipsă de

2 practicanţi.

Salarul anual e 1200 Coroane.

Reflectanţii să-şi trimită documentele de calificare până în 20 Iulie 1911.

Se recere şi cunoştinţa limbilor germană şi maghiară.

Caut

un candid. de avocat

cu practică bună

care să fie în stare în caz de lipsă a conduce cancelaria singur. Poate intra momentan sau cel mult în 1 Iulie a. c.

Salarul după învoire.

Dr. Augustin Deac,

advocat

Orăştie (Szászváros).

Econoamă.

O femeie română văduvă fără familie (inteligentă) dar lipsită de mijloace, în etate de 45—48 ani *află îndată aplicare* ca econoamă la un preot văduv fără familie.

A se adresa la administraţia »Tribunei«, sub numele »Simplex«.

ANUNȚ.

Pentru prăvălia mea de băcănie în mare şi detail

caut un învăţăcel.

Ofertele sunt a se trimite firmei Constantin Ţăran, Temesvár, Gyárváros, Fötér.

Prima Societate de Credit Funciar Român
din Bucureşti.

ANUNȚ.

Se aduce la cunoştinţa dlor detentori de Scrisuri Funciare rurale 5% precum şi ace-lora care au depuse sau consemnate ase-menea valori, că preschimbarea titlurilor cărora li-se termină cupoanele la 1 Ianuarie 1912, se face de pe acum în zilele de Joi şi Sâmbătă dela orele 8¹/₂—11¹/₂ a. m. la Ghişeu Serviciului Verificării Cupoanelor şi Scrisurilor funciare, unde se vor libera alte titluri cu mai multe cupoane.

Scrisurile de preschimbare sunt cele emise în prima serie şi poartă numerile:

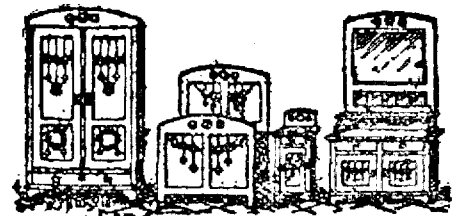
cele de 5000 Lei dela No 1—7591.

» » 1000 » » » 1—35129.

» » 100 » » » 1—5720.

Direcţiunea.

Arnold Baumann Alba Iulia:
Gyulafvár
fabrică şi magazin de mobile

Magazinul de mobile executate în atelierul propriu cel mai mare din Ardeal. Mare asortiment de mobile gata ş. a. aranjamente pentru prînzitor, dormitor, salon şi odăi domneşti. — COVOARE, perdele saltele pentru pat etc. şi totfelul de lucrări în branşa accesă se execută prompt.

Atelier de tapetărie şi decoraţie.

Fabrică de matraţe din fir galvanizat.

— Intreprindere de pompe funebre. —

Fabrică de mobile (filială) Aind-Nagyened.

CATALOGUL se expediază pentru 2 cor,

— sau ulterlor să se trimită — îndărăpt.

fişi la sfintele icoane. O tristeţe calmă şi o expresie de iertare, fără rezervă, se citea pe chipul prinţesei Drubetzkoj, ce sta răzimată de usă, alături de doamna necunoscută. În faţa ei, prinţul Vasile, cu o lumânare în mâna stîngă, se răzima, la doi paşi de muribund, pe speteaza sculptată a unui fotoliu îmbrăcat cu catifea şi ridica ochii la cer, de câte ori făcea semnul crucii.

Faţa sa arăta o pietate resemnată şi o completă încredinţare în voinţa Atotputernicului.

— Nenorocire vouă, cari nu sunteţi la înălţimea sentimentului meu, avea el aerul să spună.

În dosul lui erau grupaţi medicii şi servitorii casei, bărbaţii de o parte, femeile de alta, ca la biserică. Cu toţii tăceau şi se cruceau. Nu se auzea decât vocea cinstelnicilor şi cântecul-plin şi sonor al corului. Din când în când câte unul din cei de faţă suspina ori îşi schimba locul.

Deodată, prinţesa Drubetzkoj străbătu odaia cu aerul sigur al unei persoane care ştie ce face şi îi întinse o lumânărie lui Pierre.

El o aprinse, şi distrat, îşi făcu semnul crucii cu mâna în care o ţinea.

Sofia, cea mai tânără dintre prinţese, avea o alună pe obraz, îl privi zămbind, îşi ascunse din nou faţa în batistă şi rămase așa câteva clipe. Apoi, mai aruncând o privire asupra lui Pierre, îi fu cu neputinţă să-şi păstreze seriozitatea şi se trase în dosul unei coloane. În mijlocul ceremoniei, vocile tăcură deodată; preotii îşi şoptiră câteva cuvinte la ureche; bătrînul servitor care ţinea mâna contelui se îndreptă şi se întoarse către femei. Ana Mikhalovna înaintă numai decât şi aplecându-se deasupra bolnavului, chemă cu un gest din mână, şi fără să se uite la

el, pe doctorul Lorrain care, răzimat de o coloană, avea atitudinea respectuoasă a omului care, cu toate că strein, înţelege şi aprobă deosebirea de religie şi însemnătatea acestei ceremonii. El se apropie bunşor şi ridică, cu degetele lui sudorite, mâna întinsă pe plapomă; îl căută pulsul şi, uitându-se în alta parte, se adânci în calcule. În jurul lui lumea se agită: buzele bolnavului se mişcă într'at cordial, fiecare îşi reluă locul şi ceremonia se urmă. În vremea acestei întreprinderi, Pierre, care urmărise din ochi mişcările prinţului Vasile, îl văzu pe acesta părăsindu-şi locul, ajuns pe cea mai mai în vârstă din prinţese, cu care se îndreptă spre fundul încăperii, după aceea trecură lângă pat şi dispărură pe o şita.

Ei reveniră la locurile lor înainte de terminarea oficiului. Imprejurarea aceasta nu deşteptă nici o mirare în Pierre, atât de firesc i-se părea că casa trebuie să fie". Cântecul încetă, se auzi vocea preotului prezintând respectuos lui felicitări celui ce se împărtăşea, dar contele zăcea tot nemiscat! Toată lumea se mişcă încoaci şi-ncoace, cu toţii septeau; şoptea prinţesei Drubetzkoj era mai tare ca a celorlalţi. Pierre o auzi spunând:

— Trebuie neapărat să mă culcăm în pat; altminter-lea nu va fi în stare să...

Medicii, prinţesele şi servitorii îl înconjurară pe contele, ascuzându-l ochilor lui Pierre. Cu toate acestea tânărului i-se părea că vede moroan în faţa-i, acel cap galben, cu mâna de leu. El şchica, după măsurile ce se luau, că se pregăteau să-l ducă pe bolnav în pat.

— Pune mâna pe braţ, o să-l lasi să cadă, spuse un servitor speriat.

— Jos!... iute!... încă unul zicea un altul.

urma.

Ministerul Finanțelor.
Direcțiunea Comptabilității Generale
a Statului și a Datoriei Publice.
Datoria Publică.

Nr. 16740.

6 Maiu 1911.

Publicațiune.

A 45-a tragere la sorți a titlurilor de rentă 4% amortibilă din 1889, împrumutul de Lei 32,500.000 se va efectua în ziua de 1/14 Iunie 1911, la ora 10 ante meridiane în sala specială a Ministerului de Finanțe, conform dispozițiilor stabilite prin regulamentul publicat în „Monitorul Oficial” Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri în o valoare nominală de Lei 329.700 în proporția următoare:

32 titluri de câte 5.000 Lei	160.000
165 „ „ „ 1.000 „	165.000
47 „ „ „ 100 „	4.700

244 titluri pentru o valoare nominală de Lei 329.700

Publicul este rugat a asista la tragere.

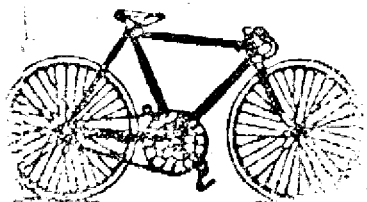
Directorul Comptabilității Gen.
a Statului și a Datoriei Publice.
D. Vbrovici.

S'a deschis

Arad, Piața Libertății No 18.

Bicicletele de re-
nume mondial :
THE CHAMPION
și **PREMIER**

cu osie campanilă

roată automată (cu frână liberă) se vând pelângă garanță de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii, fără de nici o ridicare, de preț în rate lunare de 12 și 15 cor. precum și

— părți alcătuitoare pentru biciclete —

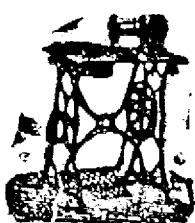
ca gumă interioară și exterioră prima calitate, sonerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus. În urma circulației mari unde în toată Austro-Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus — în mare cu preț original de fabrică. —

Láng Jakab și fiul

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare

Budapesta, VIII., József-körut 41.

Filiale : Baross-tér 4 și în Buda, II., Margit-körut 6.
Catalogul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratuit

M. Schromm
mehanic
Brașov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențiunea onor. public din loc și jur

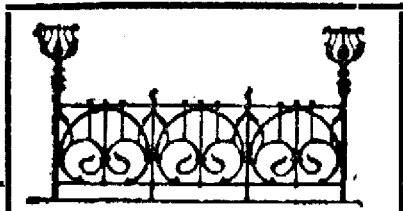
marele său atelier mehanic aranjat în Brașov, Hosszú utca 27, unde se efectuează tot-felul de lucrări atingătoare în această branșă, precum :

mașini de cusut, biciclete, gramofone și apaducte, pe lângă prețurile cele mai convenabile și execuție solidă și punctuală.

Traian Turturean

lăcătuș artistic și pentru zidiri
în Bistrița.

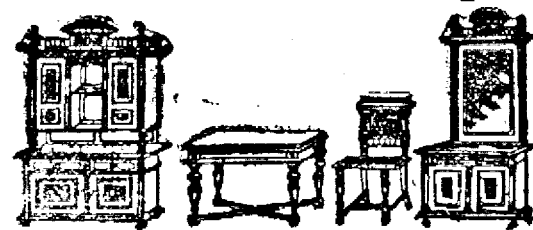
Primește orice lucrări de branșă aceasta precum: stringerea cu fer a zidurilor, pregătirea de porți și garduri de fier, balcoane, trepti, îngrădiri de morminte, cămine și cuptoare etc. executate artistic și prompt. Primește totodată spre efectuare tofelul de reparaturi atingătoare în branșă aceasta pelângă prețuri ieftine și serviciu punctual.

MAGAZIN DE MOBILE

Joan Réthi

timplar artistic pentru edificii și mobile, în Sibiu — N.-szeben, Elisabetg. 20.

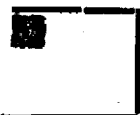
Primește orice lucrări pentru aranjamente de școale, biserici, magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare promptă prețuri moderate și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Stefan Fekesházy

Institut de văpsitorie de halne și curățătorie chimică
Bistrița, Fötér 17. Lângă Primărie.

Primește: curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și albituri de pat; perdele și orice lucrări de branșă aceasta cu prețuri foarte ieftine.

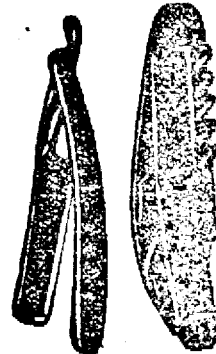
Curățire și vopsitorie chimică de tofelul de haine pentru bărbați și femei, pardesii și jachete fără ale desface; apoi materii de mobile, perdele dantele și altele. Execuție promptă. Prețuri foarte moderate.

Szighety Sándor

atelier de cuțite și točilărie artistică
Budapesta, VII., Strada Akácza No 64.
Colțul Străzii Király.

Se recomandă pentru ascuțirea și repararea de foarfeci, cuțite, brice și tesacuri de bucătărie în condiții ireproșabile și pr. conv.

Mare depozit de unelte și utensilii pentru barbieri, ca foarfeci, brice și curele de ascuțit etc. etc. precum și cuțite de buzunar ș a.

Pentru barbieri se ascut două briciuri gratuit dacă trimit 12 deodată. Comandele se execută prompt și conștiințios.

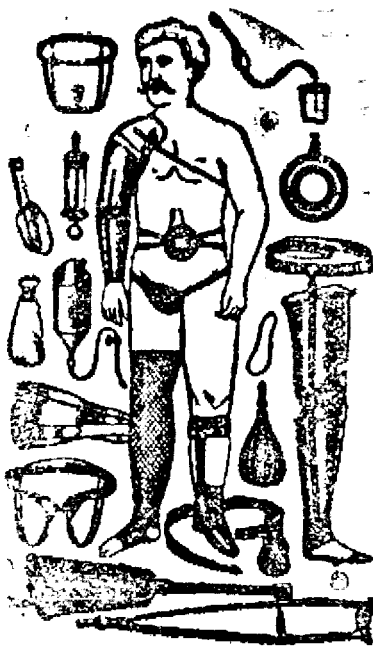
Sàska Sándor tinichigiu

Brașov—Brassó, Vasut-u. 28.

Pregătește în atelierul său cu motor electric tofelul de lucrări pentru zidiri,

lucrări de tinichea, înfrumusețări, acoperire de biserică și turnuri, lucrări de stacmol turnat pentru ornament, precum și pentru firme, vane de scaldat în toată mărimea, ș. a.

Toate comanda se execută prompt și cu punctualitate.

HALÁSZ P. JÁNOS

atelier pentru bandage chirurgicale

BUDAPEST IX, Üllői u.

unde se află cu prețurile cele mai convenabile și brevetate

Suspensorii, bandage pentru burtă, picioare și mâini

artificiale, ciorapi de cauciuc, benzi pentru îndreptarea staturii (gradehalter), mașini pentru umblat

sprijinit, precum și tot felul de articole necesare pentru îngrijirea bolnavilor, preparative de fabricație

engleză și americană, irigatoare și injectoare. —

Grijiți de adresă.

MA SOCIETATE DE CREDIT FUNCJAR
ROMAN DIN BUCUREȘTI. :: ::

A N U N Ţ .

Se aduce la cunoștința publică, că cu începere de Joi
Maiu (8 Iunie) a. c. orele de serviciu vor fi dela 8—1 iar
va fi deschisă dela 8¹/₂—11¹/₂.

Direcțiunea.

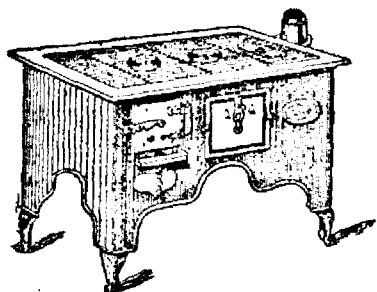
Fabrica de prăjitoare de cafea și
căminuri brevetate a lăcătarului :: ::

Ifj. Fazakas Ferencz

Szepsziszentgyörgy, Gróf Mikó-u. 18.

Recomandă on. public prăjitoarele de cafea
brevetate și căminurile (sparhert) recunoscute de
cele mai bune, dintre cari până acum s'au comandat
peste 400 bucăți.

Primește și ecsecut pelângă
prețuri moderate orice lucrări de
strungărie în fier, repararea ma-
șinelor și mecanismelor de fier,
casselor etc. pelângă garanție.
Trimite franco fiecăruia care
se referă la ziarul acesta preț-
uri despre prăjitoarele și că-
minurile sale brevetate.

Ioan Haag

tăietor de pile

Timișoara-Josefin, Fröbel-u. 48.

Recomandă ferarilor și comercianților
atelierul său de tăiat pile

bine aranjat, unde se pregătesc pile mici
și mari din oțel vărsat de prima calitate ș. a.

Primește spre scobire pile mici și mari
vechi și noi, pelângă prețuri ieftine.

Comandele se execută grabnic și prompt

Societate act. de mașini agricole și mehanice

(Mezőgazdasági és műszaki R. T.)

Nagyvárad, Rimanóczy-u. 1.

Mare depozit de mașini agricole și mehanice.

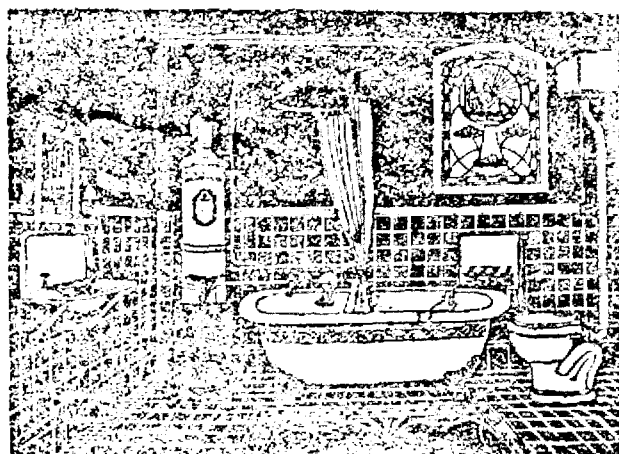
Stocază; mașini agricole și industriale, unelte, aranja-
de mori, mașini de abur, motoare cu olei, benzin și gaz.
Automobile, articole californice, curcubete, pentru vin,
apă. Olei pentru mașini și cilindre.

Secție de electricitate și mașinării.

Max. Ruck, tinichigiu

Sibiu—Nagyszeben, Heidengasse 9.

Pregătește în ateli-
erul său cu motor
electric totfelul de
lucrări p. zidiri,
lucrări de tinichea,
înfrumșetări, acope-
rire de biserici și
turnuri, lucrări de
stacmol turnat pen-
tru ornament, pre-
cum și pentru firmei
vane de scaldat.
în toată mărimea ș. a

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄
și 5⁰/₀, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de
interese corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipez spe-
sele de intabulare, convertex datorile de interese mari.

== Resolvare grabnică, serviciu prompt ==

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

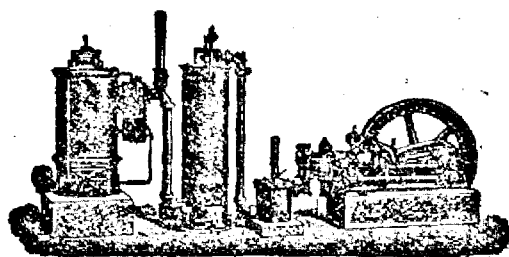
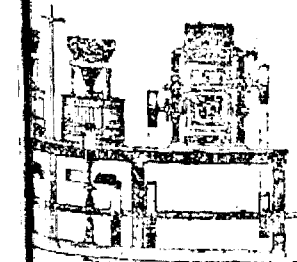
Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

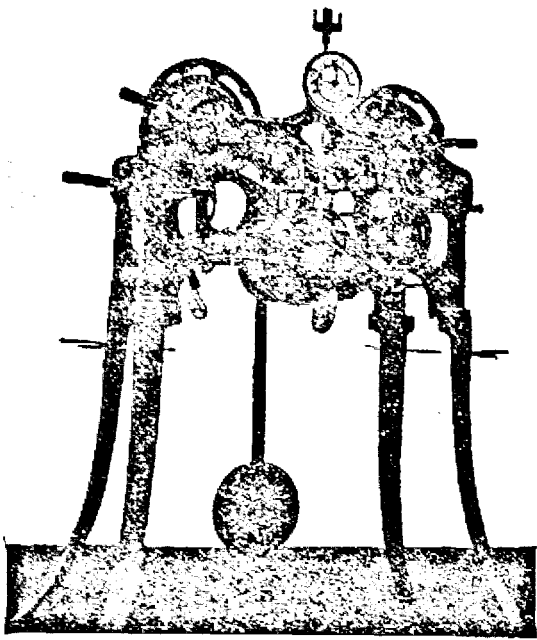
pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului
Bihor, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Practic pe lângă onorari acelușor de afaceri abili
și demni de încredere.

Fabrică de ceasornice electrice și ceasornice de turn
gr. Thorotzkai és Társa
Rozgonyi és Lendvai
Budapest, VII, Sziv u. 32

Pregătește
ciasuri pentru turn
din material de seamă cu funcțiune precisată, în orice mărime.
Ciasuri principale și laterale electrice, ciasuri vertizatoare pentru școli și fabrici.
Ciasuri pentru castele, căsărmi și terase și jocul dangătului de clopote. — Primește reparaturi, precum și prefacerea ciasurilor vechi în ciasuri de turn cu salt de minut.
Cea mai mare și mai modernă fabrică de ciasuri electrice și de turn din Ungaria.
Ciasornicarii permanenți ai capitalei și furnizorii căilor ferate ungare a fabricilor de tutun și casei de amanet.
Premiat la expoziția gener. din Pécs cu medalie de aur și la expoziția asociației industriale din țară cu diploma de onoare.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa

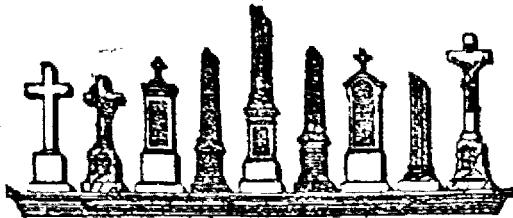
sculptori și măestrii pletrari.

Atelierul central al magazinului: Cluji—Kolozsvar, Dézsma-u. 21.

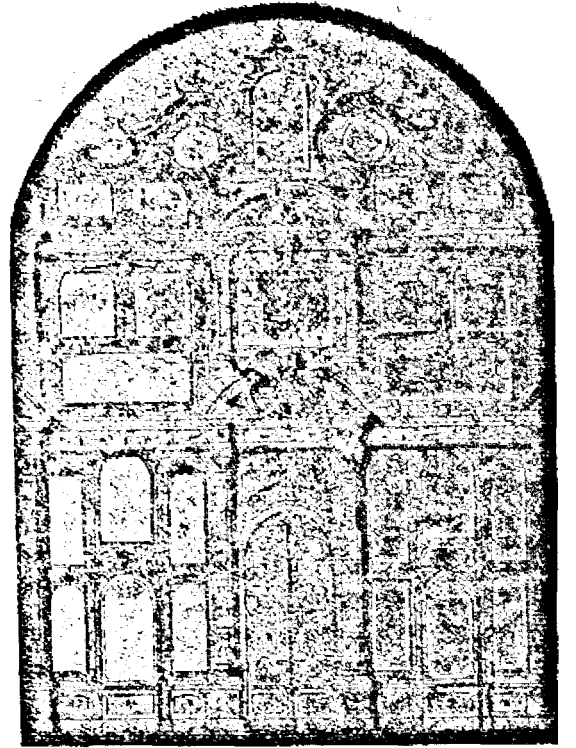
Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit etc.

Biroul central:
Sibiu—Nagyszeben,
Fleischer-gasse 17.

Filiale:
Déva și Nagyvárad.

Schmidt János succesor Schmidt Ferencz
Institut pentru ridicarea altarelor în
Budapesta, Köbányai-ut 53.

Pregătește: altare, amvoane, cripte, statui sfinte și întregul aranjament bisericesc, în orice stil, conform pretenziunilor artistice și pelângă prețuri convenabile. Se recomandă ca specialist, de München la renovarea altarelor vechi. Planuri și cataloage trimite gratuit precum și primirea muncii o face pe spesele sale proprii. Prețuri moderate. Condiții favorabile de plant.

Atelierul lui WUNDER

Trusouri complete
pentru mirese.

Producțiuni exclusiv
locale și ieftine.

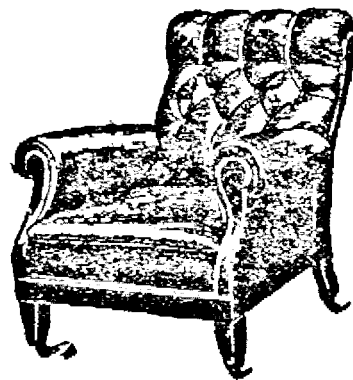
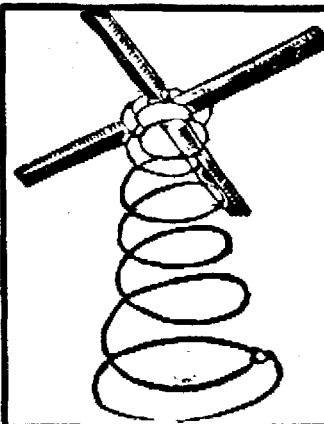
Executările cele mai
simple și elegante.

Mobile englezești în
toate culorile.

Garniturii din piele
de animale în culori.

din Timișoara-Cetate
Piața Losoncy-(Dom)-tér 12

: vis-à-vis de casa comitatului. -:

Depozit permanent de
Ottomane și Divane
lucrate solid și ieftin.

Efectuează orice mobile
și lucrări aparținătoare
— acestei branșe. —

Decorațiuni ocazi-
onale elegante și ieftine

Cornise de aramă
à 5 cor.

Prin praxa mea de zece ani în străinătate
mi-am câștigat plăcuta pozițiune și pot a-
duce la îndeplinire toate cererile on. public.

Perini patente parisiene
lipsite de molli și de
praf cu prețuri ieftine.

Telefon 126. — Atelier de primul rang. — Execuție modernă. — Telefon 126